

1 DE DESEMBRE 2021

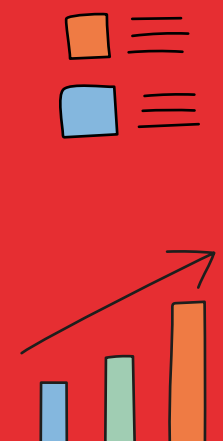
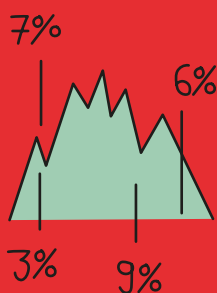

DIA MUNDIAL DE LA SIDA

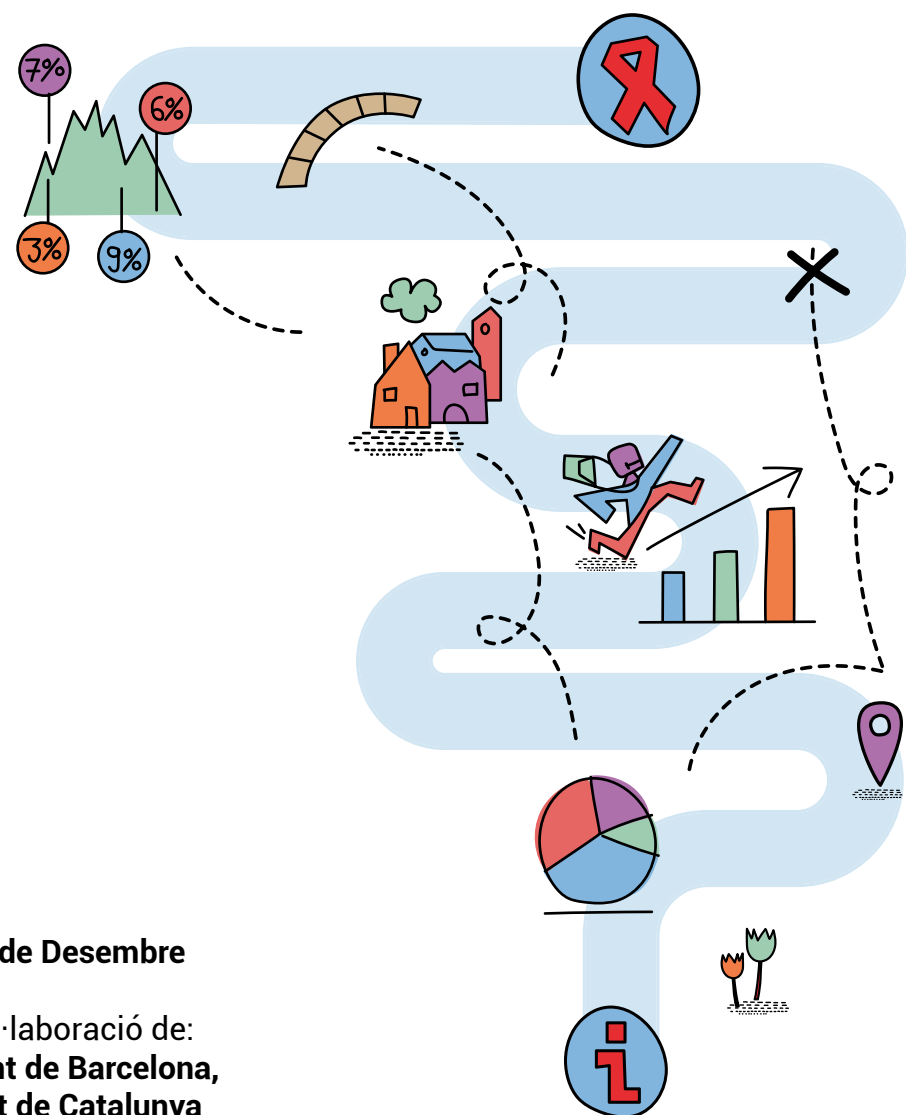
Resultats de l'enquesta

VIH i discriminació

ESTUDI PER A OBTENIR INDICADORS I ACCIONS
PER A ERRADICAR L'ESTIGMA I LA DISCRIMINACIÓ
ENVERS LES PERSONES AMB VIH

comitò 1D
comiteldesembre.org

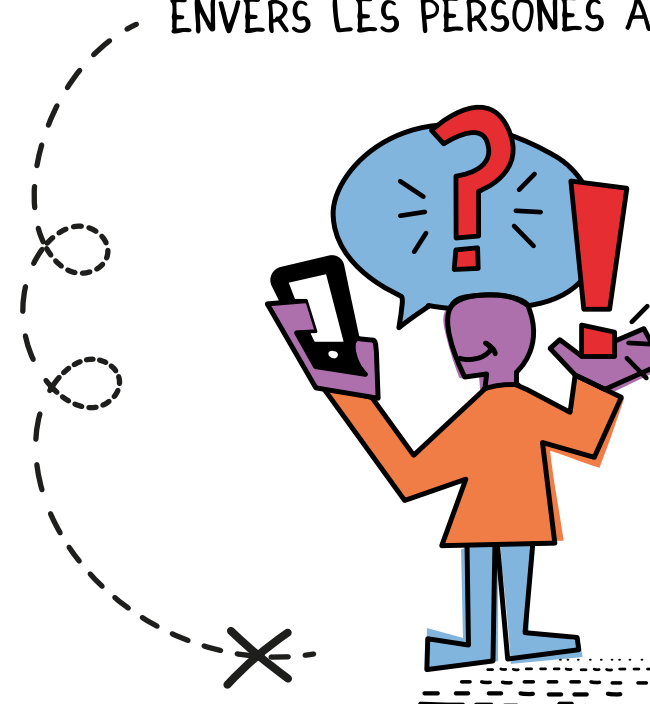
Redacció:
Comitè 1r de Desembre

Amb la col·laboració de:
Ajuntament de Barcelona,
Generalitat de Catalunya
i Diputació de Barcelona

Coordinació de l'Informe:
Grup de Treball Enquesta
"VIH i Discriminació" del Comitè
1r de Desembre

Gener de 2022

ESTUDI PER A OBTENIR INDICADORS I ACCIONS
PER A **ERRADICAR L'ESTIGMA I LA DISCRIMINACIÓ**
ENVERS LES PERSONES AMB VIH

255 PERSONES

74% HOMES

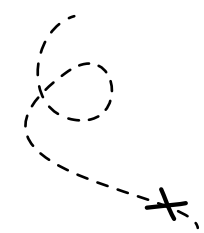
2% PERSONES

22% DONES

NO-BINÀRIES

“Prop de 33.700
persones viuen
amb VIH
a Catalunya”

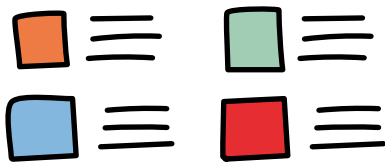
Index

Resultats de l'enquesta “VIH i discriminació”

Estudi per a obtenir indicadors i accions per a erradicar l'estigma i la discriminació envers les persones amb VIH

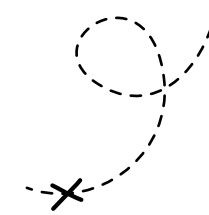
1. Introducció	7
2. Igualtat, no discriminació i eradicació de la serofòbia	9
3. Metodologia	13
4. Anàlisi dels resultats	15
5. Conclusions	37
6. Titulars	45
7. Infografies	49
8. Entitats membre	51

“L’Enquesta “VIH i discriminació” té com a objectiu obtenir indicadors fiables i actualitzats que permetin dissenyar i implementar accions contra l’estigma i la discriminació”

1. Introducció

Per al Comitè 1r Desembre – Plataforma Unitària d'ONG-SIDA de Catalunya, que porta 24 anys treballant per i amb les entitats vinculades al VIH/Sida, el diàleg sostingut amb les administracions públiques des de la seva creació, així com la sensibilització comunitària, la formació o el foment del treball en xarxa i la participació han estat clau en la història de Barcelona i de Catalunya per fer front a les problemàtiques relacionades amb el VIH/Sida i per acabar amb l'estigma relacionat. L'expertesa de les entitats membre del Comitè permeten donar una visió integral, des de les seves especificitats, sobre el VIH/sida.

La interlocució amb les Entitats que conformen el Comitè 1r de Desembre per part de les administracions i el diàleg mantingut entre totes ha permès històricament obtenir informació de qualitat i basada en l'experiència que ha possibilitat la millora de les polítiques de prevenció i atenció a les persones amb VIH. Per això, la **formació permanent i l'actualització constant és crucial per mantenir la qualitat de les intervencions i de les estratègies a seguir en l'àmbit del VIH** i en la promoció de la Salut sexual i reproductiva, així com en el treball actiu per a la co- creació i implementació de polítiques públiques efectives per eradicar l'estigma i la discriminació de les persones amb VIH a la nostra

societat. A més, la implicació històrica del C1D a la ciutat de Barcelona –on estan ubicades la gran majoria de les entitats que en formen part; onze de les dinou- és indubtable i es caracteritza pel compromís amb la ciutat, la solidaritat i la defensa de drets socials i polítics col·lectius.

L'Enquesta “VIH i discriminació” 2021 té com a objectiu obtenir indicadors fiables i actualitzats que permetin dissenyar i implementar accions contra l'estigma i la discriminació i millorar l'atenció social de les persones amb VIH així com la garantia dels seus drets. Fet que possibilita també donar sentit i posar en valor la coproducció de polítiques públiques amb processos democràtics i inclusivius i amb implicació comunitària mitjançant la monitorització de les situacions d'estigma i de discriminació que pateixen les persones amb VIH per al seu abordatge.

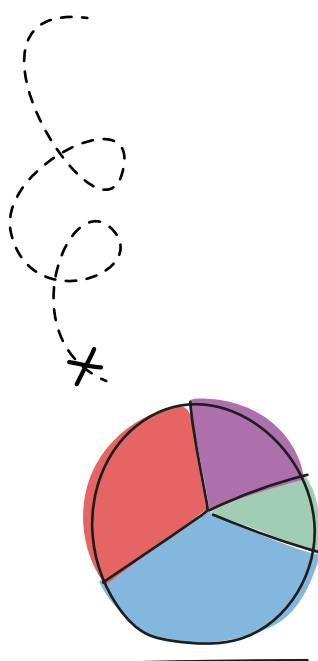
A partir de l'enquesta disponible en format virtual, per conèixer la situació i les discriminacions que encara pateixen les persones amb VIH, **s'han obtingut dades i indicadors fiables, actualitzats i rigorosos que possibilitaran l'elaboració, desplegament i execució de mesures concretes** que millorin l'accés als serveis d'atenció social de les persones amb VIH alhora que vetllin per garantir

els seus drets en tots els àmbits de la seva vida.

Aquesta enquesta s'ha confeccionat a partir de la participació, del treball conjunt i l'expertesa acumulada en aquest àmbit de les diferents entitats que conformen el Comitè 1r de Desembre i amb la creació d'un grup de treball específic que també ha elaborat el present Informe amb els seus resultats finals.

En definitiva, aquest projecte pretén, tenint en compte les necessitats

detectades a partir dels resultats de l'enquesta, que **s'impulsin les mesures polítiques adequades per la garantia i compliment dels drets de les persones amb VIH de la ciutat de Barcelona i d'arreu de Catalunya** i de la seva atenció social de forma conjunta entre la ciutadania, l'àmbit comunitari i l'àmbit institucional. Creant, per tant, d'un espai de participació, seguiment i vigilància de les bones pràctiques i mesures contra l'estigma i la discriminació i que alhora sigui un espai on adreçar-hi propostes, dubtes, queixes i denúncies.

2. Igualtat, no-discriminació i eradicació de la serofòbia

L'estigma i la discriminació relacionats amb el VIH es poden trobar en qualsevol àmbit de la vida social, des de les famílies i comunitats, a entorns educatius i laborals, així com dins el sistema de justícia. A més, l'estigma i la discriminació relacionats amb el VIH s'intensifiquen quan es produeixen desastres humanitaris i en entorns d'emergència.

De les dades recollides de l'Informe d'ONUSIDA (Aliança Mundial d'accions per a eliminar totes les formes d'estigma i discriminació relacionades amb el VIH) el 10 de desembre de 2018, assenyalen que:

1. **L'estigma** (actituds, comportaments o judicis irracionals o negatius propiciats per la por) i **la discriminació** (tracte, lleis i polítiques injustes) relacionats amb el VIH són dos problemes generalitzats.

2. L'estigma i la discriminació relacionats amb el VIH són obstacles que encara persisteixen per a combatre l'epidè-

mia de la SIDA, les quals **limiten l'accés als serveis de prevenció, les proves i el tractament** d'aquells que es troben en situacions de major risc.

3. Els entorns en els quals es desenvolupen **l'estigma i la discriminació no es limiten al sector de la salut**, sinó que abasten l'educació, el lloc de treball, el sistema de justícia, les famílies i les comunitats, així com els serveis d'emergència i assistència humanitària. Algunes dades que exemplifiquem com es manifesta l'estigma i la discriminació en diversos àmbits a nivell mundial són:

- En 19 països sobre els quals existeixen dades disponibles, el 25% de les persones que viuen amb el VIH declaren haver sofert alguna forma de discriminació en entorns sanitaris.

- En 19 països sobre els quals existeixen dades disponibles, aproximadament 1 de cada 3 dones que viuen amb el VIH va declarar haver sofert almenys una

forma de discriminació relacionada amb la seva salut sexual i reproductiva en entorns sanitaris.

- D'acord amb les dades d'un estudi de 13 països, una gran proporció de persones que viuen amb el VIH (que oscil·la entre un 7% i un 61%) estan aturades. Les dones i les joves que viuen amb el VIH presenten unes taxes de desocupació superiors a les de les persones adultes.

- Dels 109 països que van notificar en 2017, 76 compten amb lleis que penalitzen específicament l'ocultació del VIH, així com l'exposició i la transmissió del VIH per al seu processament d'acord amb el dret penal.

- Els estudis demostren que entre un 68% i un 95% de les dones que viuen amb el VIH sofreixen la violència infligida per la parella al llarg de la seva vida i, en alguns entorns, tenen el doble de probabilitats de sofrir-la pel fet que les seves parelles no viuen amb el VIH.

4. L'eliminació de totes les formes d'estigma i discriminació relacionats amb el VIH és fonamental per aconseguir els Objectius de Desenvolupament Sostenible i les metes en 2030 inclusivament el d'aconseguir posar fi a la SIDA. Per a tractar d'aconseguir tot això, existeixen nombrosos compromisos internacionals en vigor.

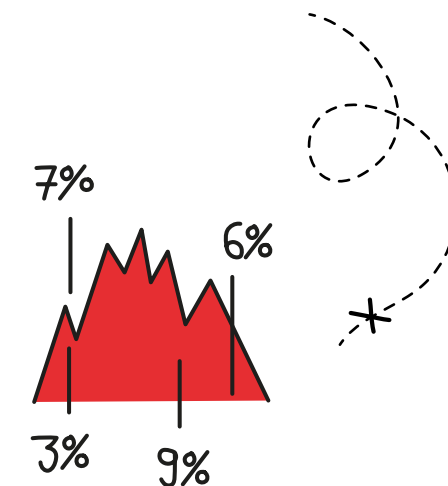
Una de les indicacions d'aquest mateix document és la importància de comptar amb avaluacions validades que utilitzin les dades existents i iniciatives de recollida tant qualitatives com quantitatives. Tal i com conclou, a la nostra ciutat, l'Informe de l'Observatori de les dis-

criminacions a Barcelona "El concepte d'igualtat apareix com un dels elements clau del preàmbul de la Declaració Universal dels Drets Humans, proclamada l'any 1948 per les Nacions Unides, aleshores acabades de constituir. En aquest context, el concepte d'igualtat està molt vinculat a la universalitat dels drets humans, és a dir, que **totes les persones tenen els mateixos drets pel simple fet de ser persones**. Per tant, la igualtat ha de ser interpretada com un principi transversal que ha d'impregnar el gaudi de tots els drets humans, de manera que no constitueix un dret en si mateix sinó una obligació de comportament. Directament vinculat al principi d'igualtat trobem el dret a la no-discriminació, que és una garantia reforçada del principi d'igualtat, ja que busca protegir sobretot les persones i els grups que històricament han estat exclosos de la protecció dels seus drets i llibertats. D'aquesta manera, s'estableixen llistes de categories o característiques personals que han d'estar especialment protegides. Són característiques que pot tenir qualsevol ésser humà i no pot ser que, pel simple fet de tenir-les, una persona sigui tractada d'una manera diferent respecte a una altra persona en una mateixa situació. **Així, discriminar no només inclou qualsevol distinció, sinó també tota exclusió, restricció o preferència.** En aquests quatre casos, estariem parlant de discriminació directa, quan es tracta d'una manera diferent, sense una justificació objectiva i raonable, persones col·locades en situacions substancialment similars, tant si és distingint com excloent, restringint o preferint. Una discriminació indirecta, en canvi, té lloc quan, per una disposició, criteri o pràctica aparentment neutres, es pot posar

una o diverses persones en desavantatge respecte d'altres per algun motiu de discriminació".

El fenomen de discriminació que pateixen les persones amb VIH/sida s'anomena serofòbia. En l'Informe de l'Observatori de les discriminacions a Barcelona de l'any 2020 se n'han registrat 8 casos (el 29,6% del total de discriminacions per motiu de salut), "tot i que les entitats que treballen en aquest àmbit evidencien els alts índexs d'infradenúncia que es detecten en aquest col·lectiu, atès l'estigma que encara pateixen avui en dia.

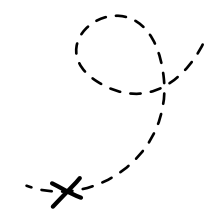
Durant el 2020, les discriminacions en l'àmbit de la serofòbia han tingut a veure amb les limitacions o les dificultats d'accés de les persones amb VIH/sida a serveis de salut i a d'altres àmbits, tal com denuncien diverses entitats comunitàries, que al llarg de l'any han registrat múltiples situacions en què les **persones amb VIH han estat tractades d'una manera diferent a la resta de les persones usuàries dels serveis de salut** i en què s'han evidenciat prejudicis i manca de coneixements reals de les situacions de risc vinculades al VIH/sida per part de professionals d'aquest àmbit".

“L’Enquesta estava dirigida a persones amb VIH majors de 18 anys i residents a Catalunya”

3. Metodologia

El present Informe combina l'anàlisi qualitativa amb la quantitativa. **La font d'informació d'aquest Informe són les dades obtingudes a partir de les respostes de l'Enquesta virtual "VIH i discriminació",** dirigida a persones amb VIH majors de 18 anys i residents a Catalunya i que han respost 255 persones en total.

Per a l'elaboració de l'enquesta es van analitzar alguns instruments de recollida d'informació sobre estigma i discriminació previs i ja validats entre els que figura el qüestionari elaborat per M. José Fuster que ens ha permès introduir-hi preguntes ja validades.

L'Enquesta ha comptat amb la difusió i el suport de totes les Entitats membres del Comitè 1r de Desembre, que l'han traslladat a les seves respectives usuàries. El qüestionari online va estar disponible per a la seva complementació a la pàgina web de la nostra Plataforma durant un mes en el què es va fer

una intensa campanya de difusió a través de les xarxes socials del C1D com de les entitats que el conformen, alhora que les mateixes entitats van fer suport a les seves usuàries a l'hora de respondre-la en els seus diferents serveis i programes d'atenció.

La sistematització de les dades i l'edició d'aquest Informe ha anat a càrrec del Grup de Treball de l'Enquesta VIH i discriminació creat ad hoc pel Comitè 1r de Desembre i en el què han participat representants de diverses de les nostres 19 Entitats membre.

L'anàlisi qualitativa prové de les reflexions compartides i treballades en el sí del Grup de Treball de l'Enquesta i aprovades pel conjunt de les Entitats del Comitè 1r de Desembre. L'anàlisi quantitativa prové de les dades obtingudes mitjançant les respostes de l'Enquesta "VIH i discriminació" d'aquest passat 2021.

1 - M. José Fuster et al "Desarrollo de un nuevo cuestionario para medir las estrategias que las personas con VIH usan para afrontar el estigma y la discriminación" (https://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1578-908X2013000200008)

“El 55’29% del total de les persones entrevistades i el 62% de les dones tenen una edat superior als 46 anys. Respecte a la situació socioeconòmica un percentatge elevat del total de les persones enquestades es troba travessada per condicions de fragilitat”

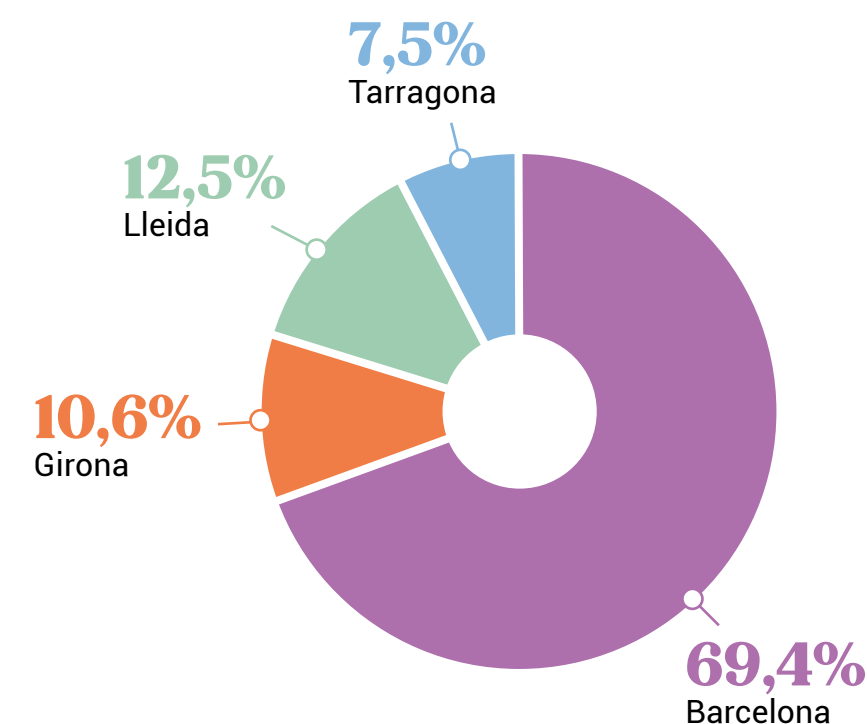
4. Anàlisi dels resultats

4.1. Dades sociodemogràfiques

El primer Bloc de l'Enquesta "VIH i discriminació" pretén obtenir i analitzar el perfil sociodemogràfic que caracteritza a les persones que hi ha participat. Amb aquesta finalitat es va preguntar per la província de residència, l'edat, el gènere, l'orientació/preferència sexual i la situació econòmica i residencial. Totes aquestes variables han permès establir una panoràmica sobre la mostra enquestada (N=255).

Província

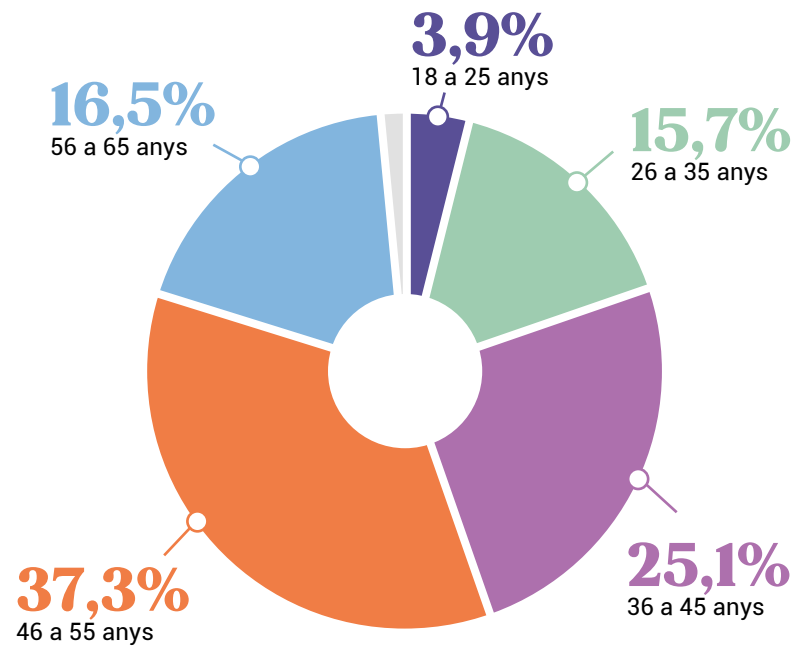
177 - Barcelona
27 - Girona
19 - Lleida
19 - Tarragona

A fi de recollir l'edat es van establir una sèrie d'interval·s per a agrupar la població participant. El 3'9% de les persones enquestades tenen de 18 a 25 anys (el 7'14% de les dones), mentre que el 15'7% tenen entre 26 i 35 anys (17'86% de les dones), el 25'1% oscil·la entre els 36 i 45 anys (12'5% de les dones) i el 16'5% tenen entre 56 i 65 anys. La franja més alta es troba en el 37'3% (el 42'86% de les dones), que té entre 46 i 55 anys i la més baixa, l'1'5%, correspon a les persones majors de 66 anys.

Edat

- 10 - 18 a 25 anys
- 40 - 26 a 35 anys
- 64 - 36 a 45 anys
- 95 - 46 a 55 anys
- 42 - 56 a 65 anys
- 4 - igual o més de 66 anys

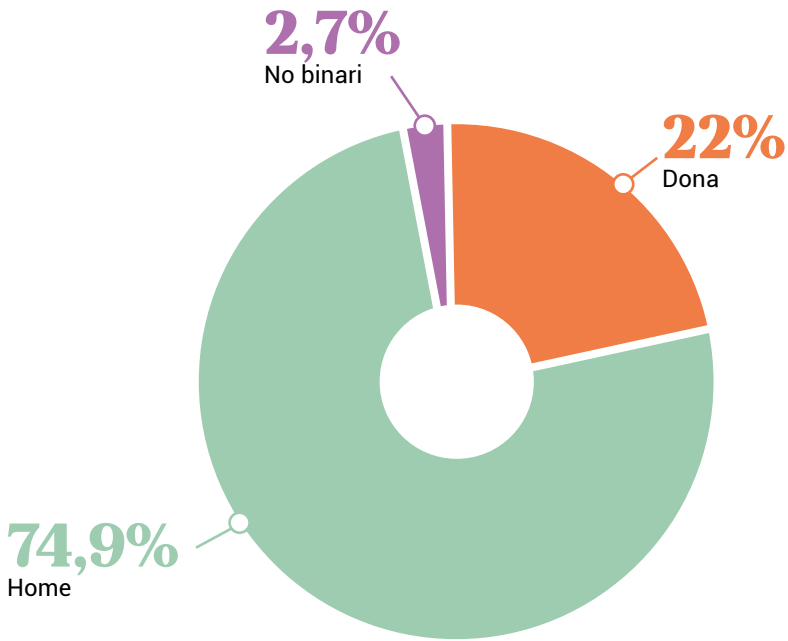
Respecte a l'edat cal destacar que el 55'29% del total de les persones entrevistades i el 62% de les dones tenen una edat superior als 46 anys, fet que pot comportar problemàtiques associades amb l'envelliment de les persones amb VIH i especialment a la població de dones que viuen amb el VIH.

Amb la intenció d'establir una categorització que tingui en compte la diversitat sexual i de gènere, es van realitzar dues preguntes relacionades amb aquesta perspectiva d'abordatge. S'han inclòs perquè es considera rellevant la relació d'aquestes respostes i la discriminació.

Respecte a la identitat de gènere de les persones participants el 74.9% s'identifica com a home, un 22% com a dona i un 2.7% no binària. També es deixa obert un apartat "d'altres" (0,4%).

Identitat de gènere

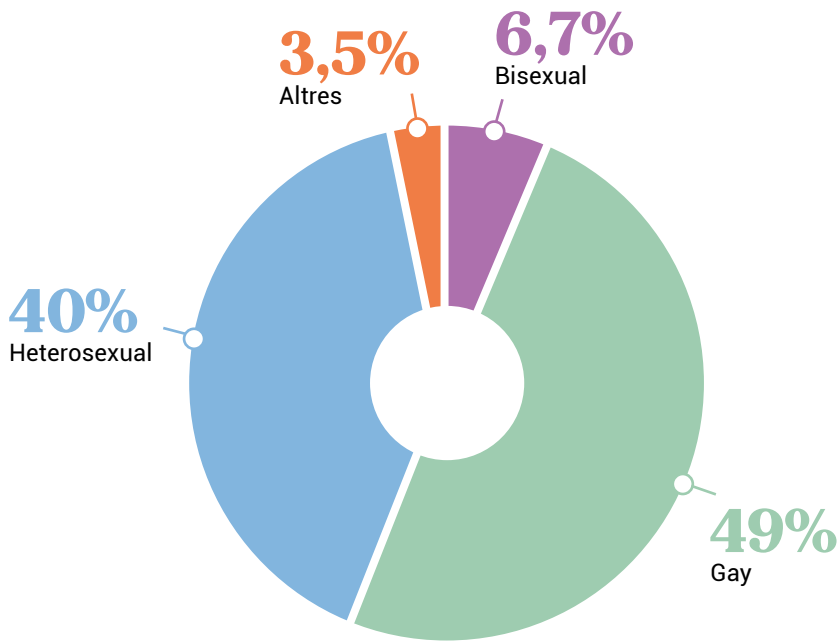
- 59 - Dona
- 191 - Home
- 7 - No binari
- 1 - No binari

Sobre la preferència/orientació sexual, el 49% correspon a gais, seguit d'un 40% d'heterosexuals (el 80% de les dones i el 28% dels homes), un 6,7% com a bisexual (un 10'71% en dones), un 3,5% com "altres" i, finalment, el 0,8% correspon a lesbianes (un 5'26% de les dones)

Opció/Orientació sexual

- 17 - Bisexual
- 125 - Gay
- 102 - Heterosexual
- 2 - Lesbiana
- 9 - Altres

La mostra recollida està en sintonia amb les dades epidemiològiques de la infecció.

Respecte a la **situació socioeconòmica** és possible detectar que un percentatge elevat del total de les persones enquestades es troba travessada per condicions de fragilitat; gairebé la meitat (45'8%) té uns ingressos inferiors als 1.000 euros mensuals i un 14'5% no disposa d'ingressos. Entre les dones els ingressos inferiors als 1.000 euros mensuals s'eleva fins al 88'89% i un 22% no disposen d'ingressos.

Ingressos mensuals

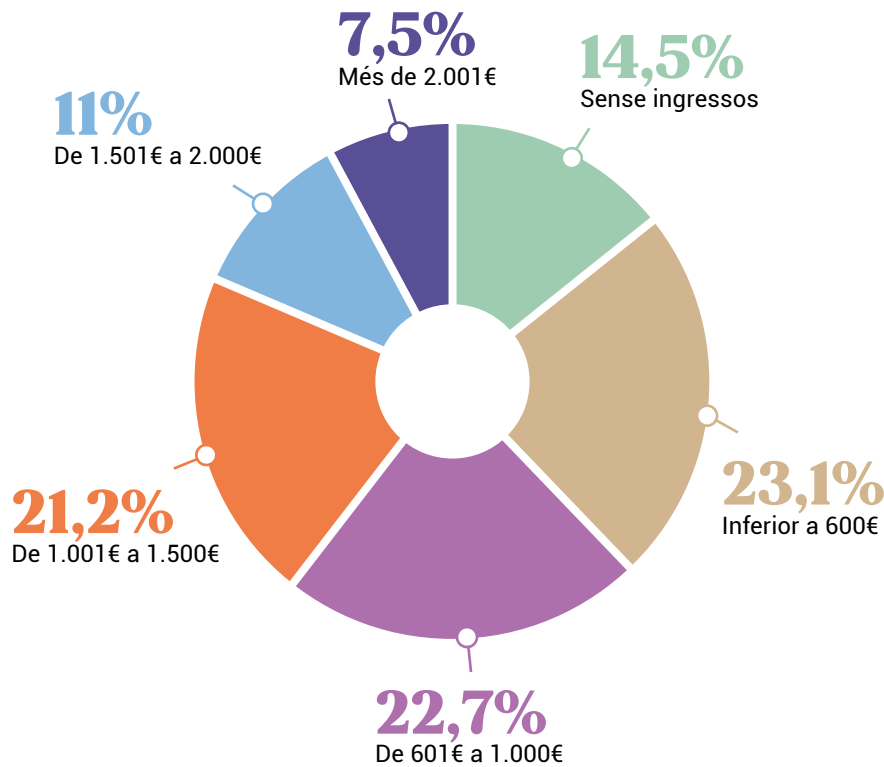
- 37 - Sense ingressos

59 - Inferior a 600€

58 - De 601€ a 1.000€
- 54 - De 1.001€ a 1.500€

28 - De 1.501€ a 2.000€

19 - Més de 2.001€

Com a conseqüència d'aquest fet també es troba condicionada la **situació residencial**; el 63'5% es troba vivint de forma autònoma i mostra l'existència d'una xarxa social i afectiva en compartir unitat de convivència amb la família, parella o amistats (42'3%). La resta té persones a càrrec (entre les dones aquesta situació és del 14%), es troba en contextos d'institucionalització com centres penitenciaris, pisos de suport o està en situació de sensellarisme.

Amb qui vius?

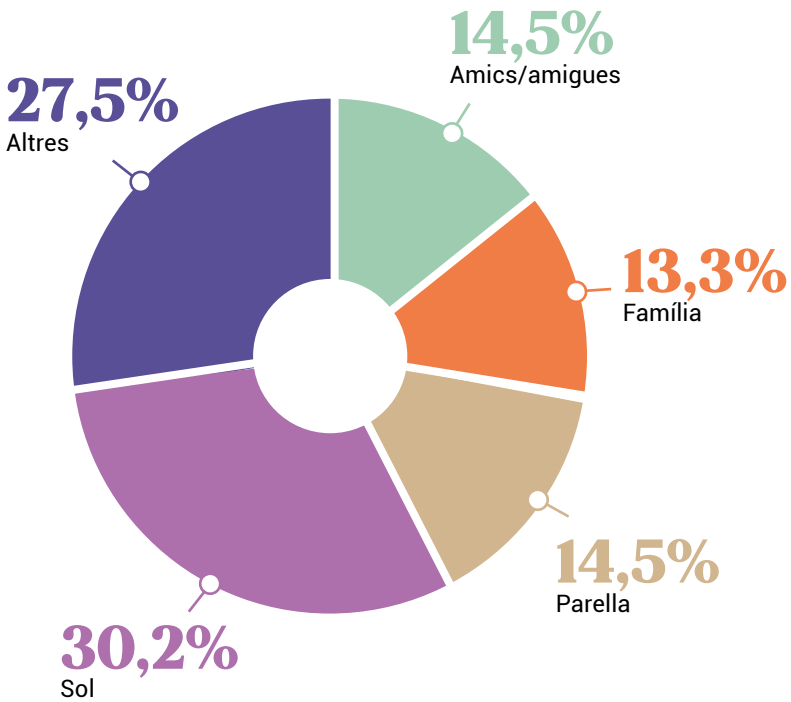
- 37 - Amics/Amigues

34 - Família

37 - Parella

77 - Sol

70 - Altres

En quina d'aquestes situacions et trobes?

- 162 - Visc de forma autònoma

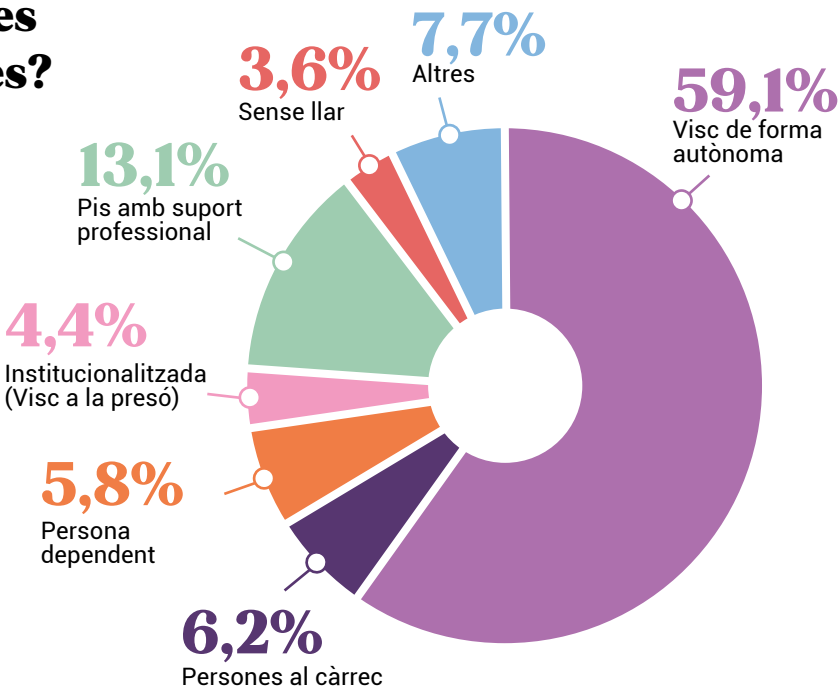
17 - Persones al càrrec

12 - Institucionalitzada (Visc a la presó)

36 - Pis amb suport professional

10 - Sense llar

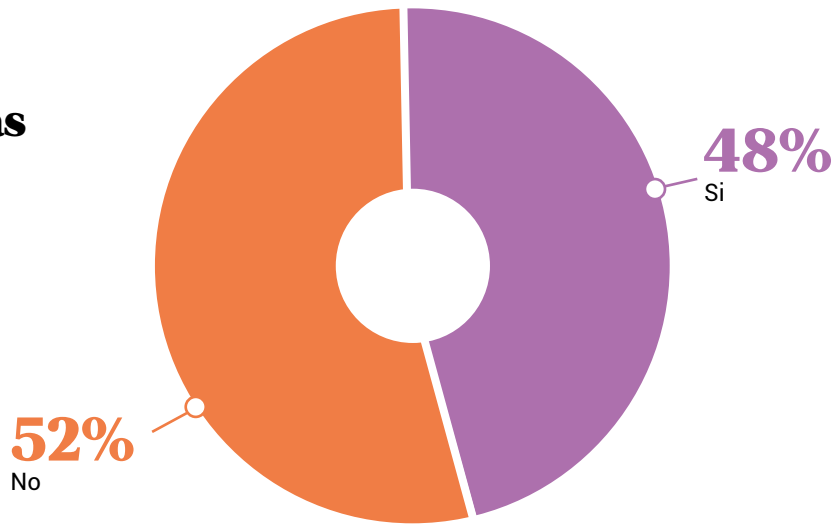
21 - Altres

Un altre dels factors que es considera rellevant en relació al perfil de la mostra està relacionada amb l'activisme. Per aquest motiu es va preguntar si la persona era activista o si havia participat alguna vegada dins d'aquest àmbit. Un 48% de les persones enquestades ha respost afirmativament, essent entre les dones menor aquest percentatge.

Ets activista o has participat en activitats d'activisme?

94 - Si
102 - No

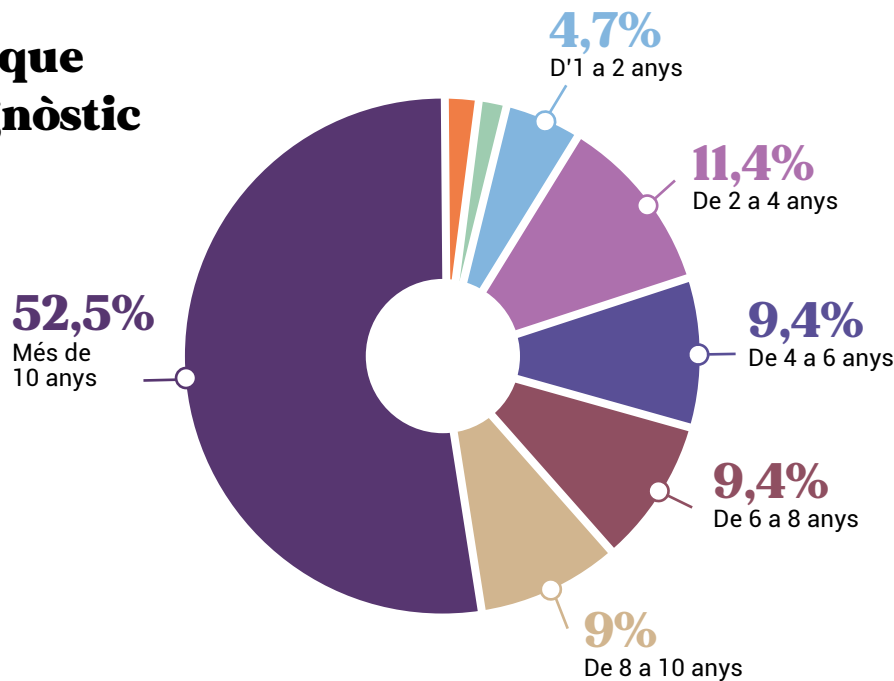

4.2. Impacte del diagnòstic del VIH

La motivació del present estudi es centra en l'anàlisi de la relació entre VIH i discriminació, per aquest motiu es considera essencial incloure preguntes relacionades amb l'estat serològic, el temps del diagnòstic i la comunicació del mateix en l'entorn de la persona.

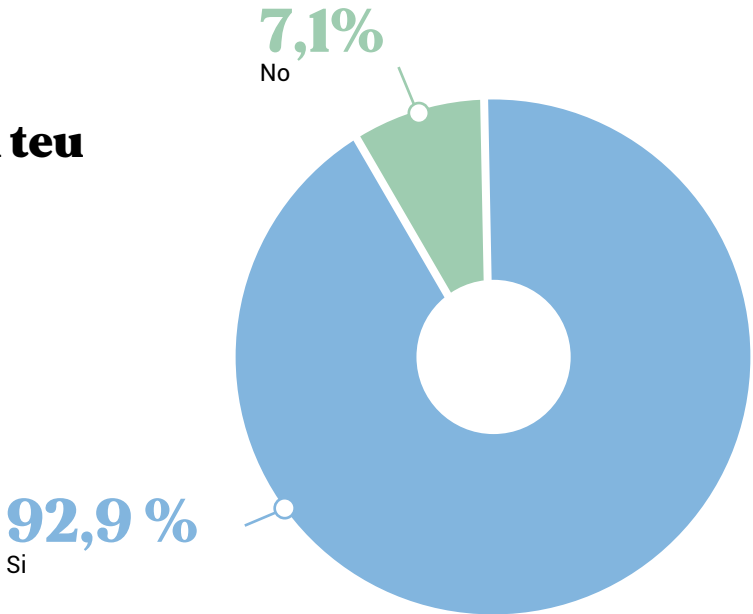
Quant temps fa que vius amb el diagnòstic del VIH?

5 - Menys de 6 mesos
4 - De 6 mesos a 1 any
12 - D'1 a 2 anys
29 - De 2 a 4 anys
24 - De 4 a 6 anys
24 - De 6 a 8 anys
23 - De 8 a 10 anys
134 - Més de 10 anys

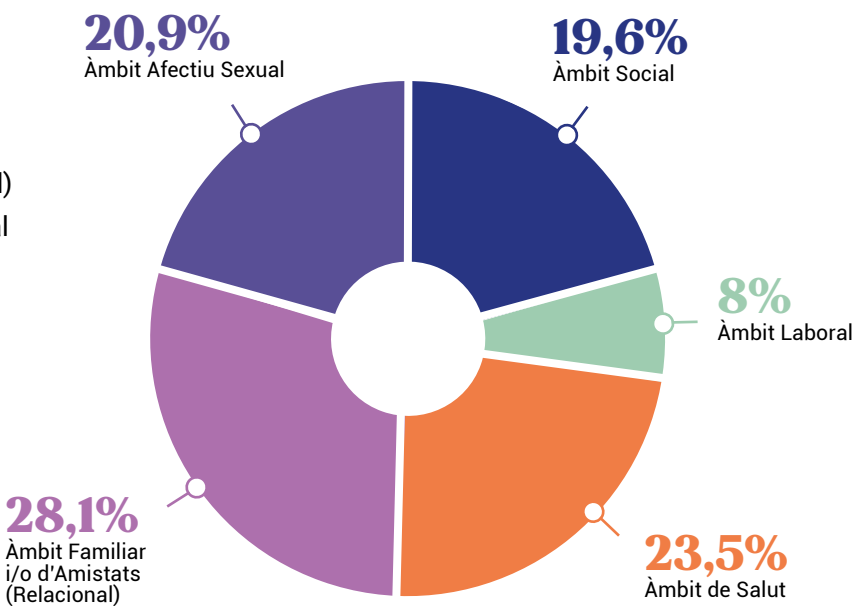
En el teu entorn almenys alguna persona coneix el teu diagnòstic?

237 - Si
18 - No

Indica en quin o quins àmbits

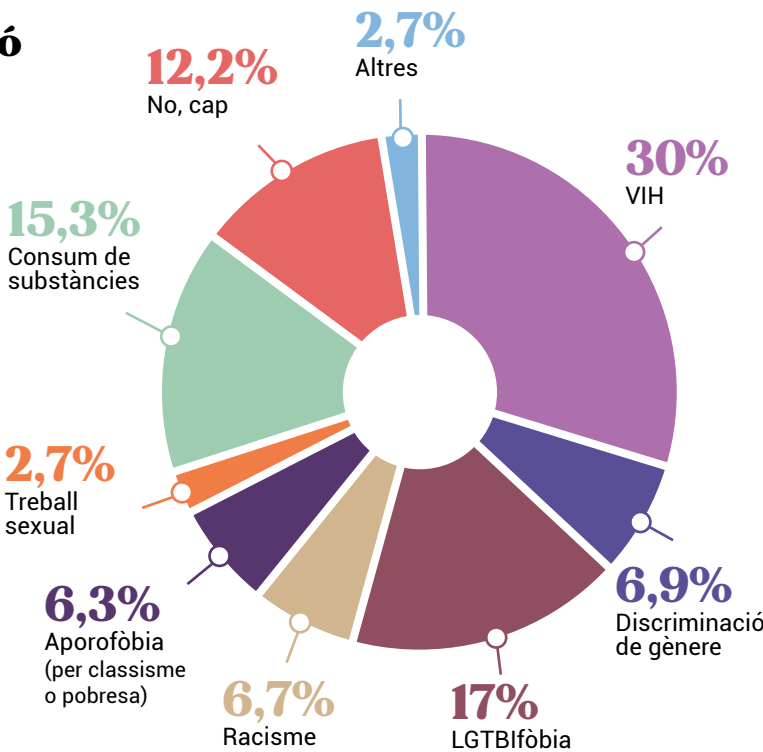
140 - Àmbit Social
57 - Àmbit Laboral
168 - Àmbit de Salut
201 - Àmbit Familiar i/o d'Amistats (Relacional)
150 - Àmbit Afectiu Sexual

4.3. Estratègies de coneixement i pràctica per fer front a les situacions de discriminació

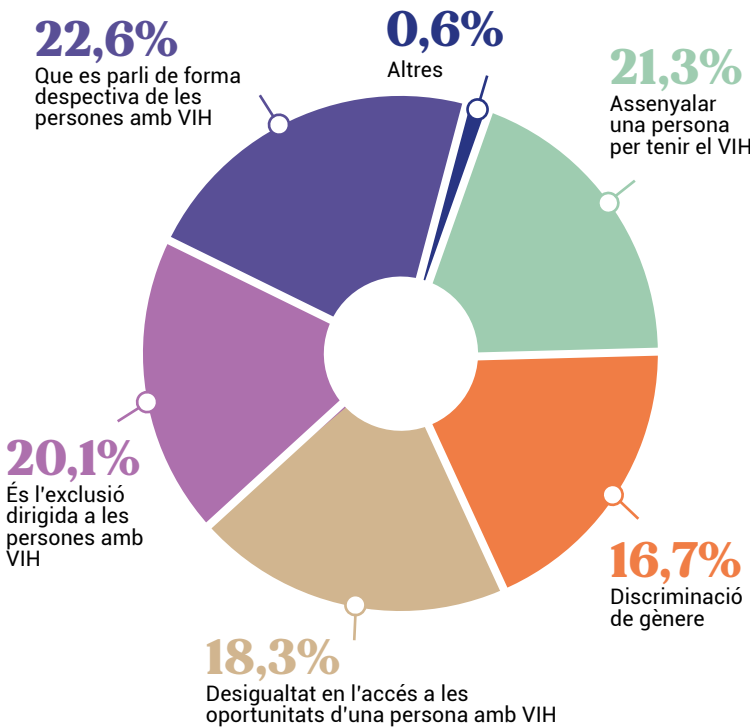
Has patit discriminació per alguna d'aquestes raons? (Resposta múltiple)

- 143 - VIH
- 33 - Discriminació de gènere
- 81 - LGTBIfòbia
- 32 - Racisme
- 30 - Aporofòbia (per classisme o pobresa)
- 13 - Treball sexual
- 73 - Consum de substàncies
- 58 - No, cap
- 13 - Altres

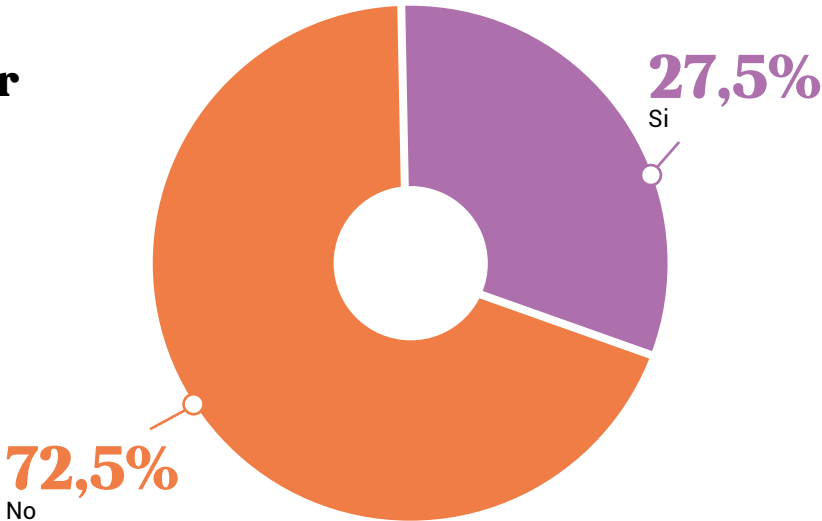
Què entens per discriminació per VIH? (Resposta múltiple)

- 192 - Assenyalar una persona per tenir el VIH
- 150 - Patir maltractament a causa del diagnòstic del VIH
- 169 - Desigualtat en l'accés a les oportunitats d'una persona amb VIH
- 181 - És l'exclusió dirigida a les persones amb VIH
- 203 - Que es parli de forma despectiva de les persones amb VIH
- 5 - Altres

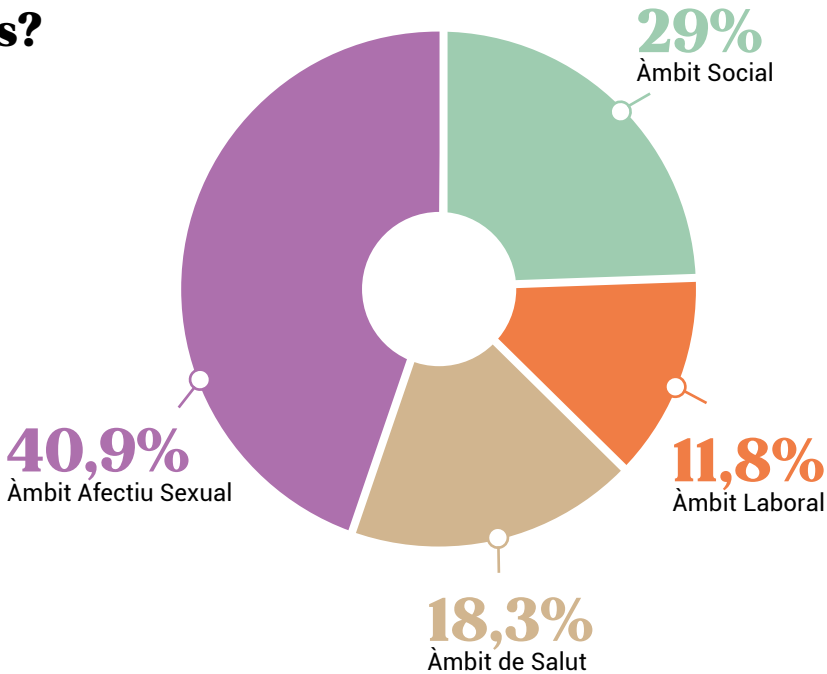
Ha patit alguna discriminació per tenir el VIH en els darrers dotze mesos?

- 70 - Si
- 185 - No

En quins àmbits? (Resposta múltiple)

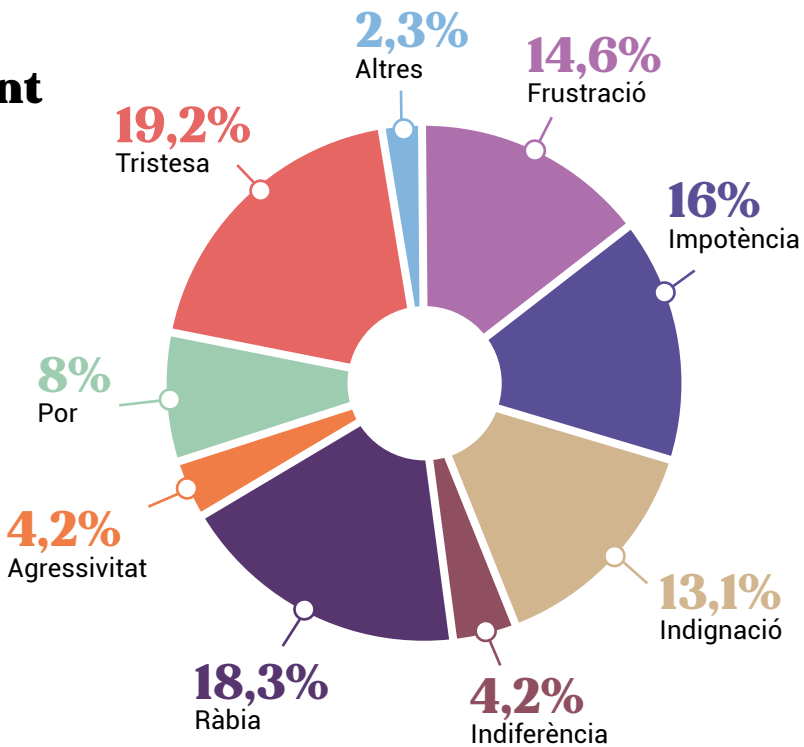
- 27 Àmbit Social
- 11 - Àmbit Laboral
- 17 - Àmbit de Salut
- 0 - Àmbit Familiar i/o d'Amistats (Relacional)
- 38 - Àmbit Afectiu Sexual

Quina va ser la teva reacció davant la situació de discriminació?

(Resposta múltiple)

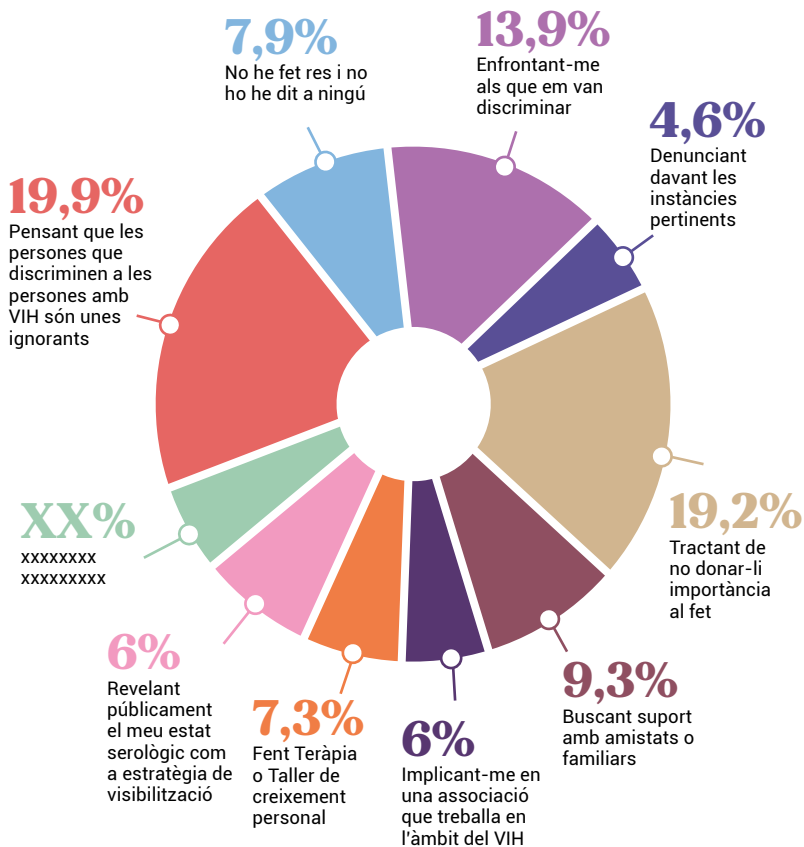
- 31 - Frustració
- 34 - Impotència
- 28 - Indignació
- 9 - Indiferència
- 39 - Ràbia
- 9 - Agressivitat
- 17 - Por
- 41 - Tristesa
- 5 - Altres

Quina va ser la teva reacció davant la situació de discriminació?

(Resposta múltiple)

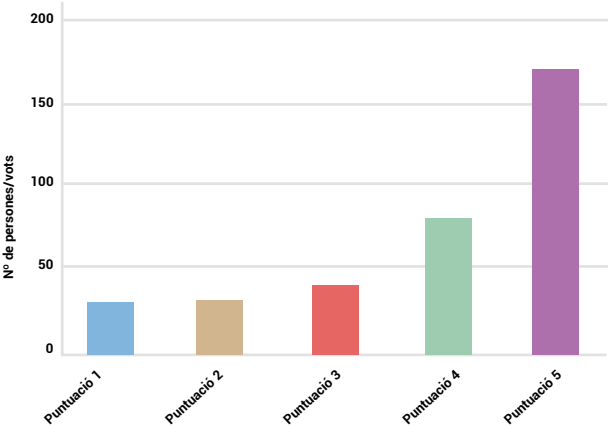
- 21 - Enfrontant-me als que em van discriminar
- 7 - Denunciant davant les instàncies pertinents
- 29 - Tractant de no donar-li importància al fet
- 14 - Buscant suport amb amistats o familiars
- 9 - Buscant ajuda per informar-me dels meus drets
- 9 - Implicant-me en una associació que treballa en l'àmbit del VIH
- 11 - Fent Teràpia o Taller de creixement personal
- 9 - Revelant públicament el meu estat serològic com a estratègia de visibilització
- 30 - Pensant que les persones que discriminen a les persones amb VIH són unes ignorants
- 12 - No he fet res i no ho he dit a ningú
- 3 - Altres

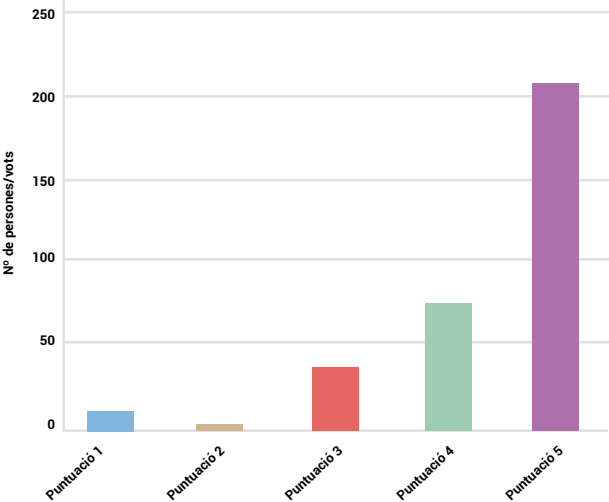
Quines estratègies serien les més adequades al nostre país per a les persones amb VIH en relació a la discriminació?

(Valora de l'1 al 5 el grau d'importància sent 1 poc important i 5 molt important)

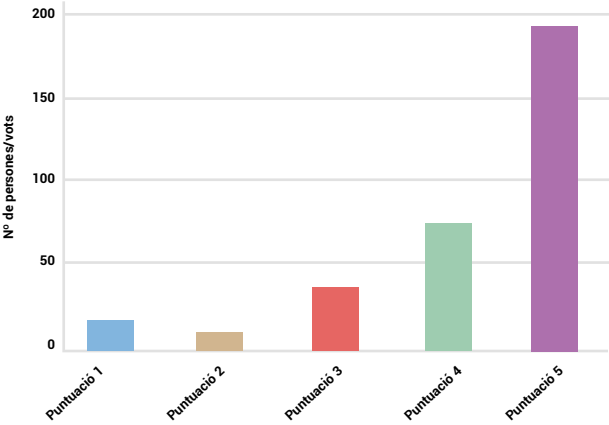
Crear espais on s'escoltin les **propostes** de les persones amb VIH

Ampliar els **recursos** d'informació, orientació i suport

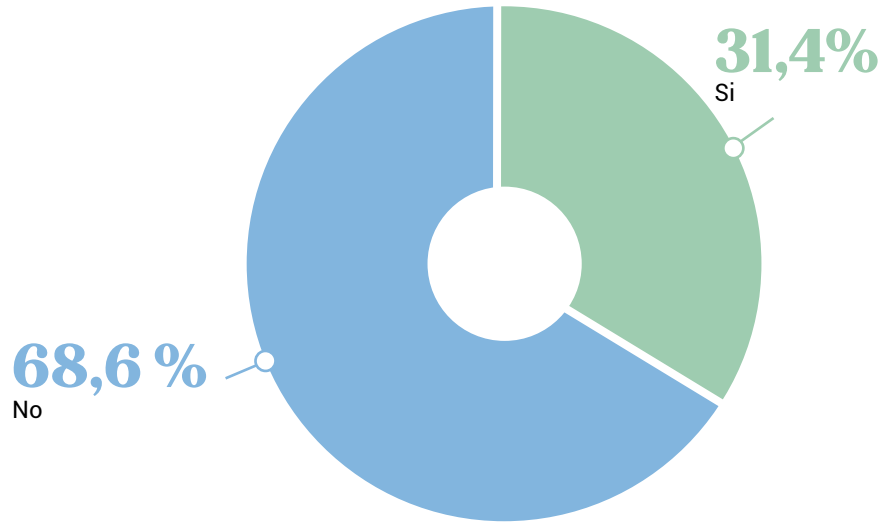

Millorar la capacitat de les institucions per a resoldre les **denúncies**

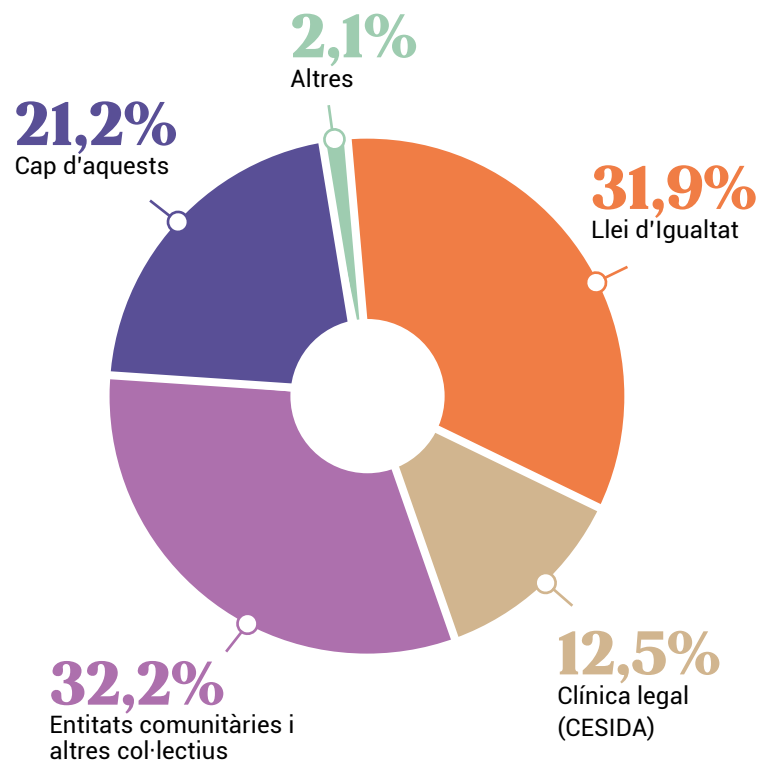
Coneixes alguns altres recursos o Lleis per a fer front a la discriminació?

80 - Si
175 - No

Indica quins d'aquests recursos coneixes (Resposta múltiple)

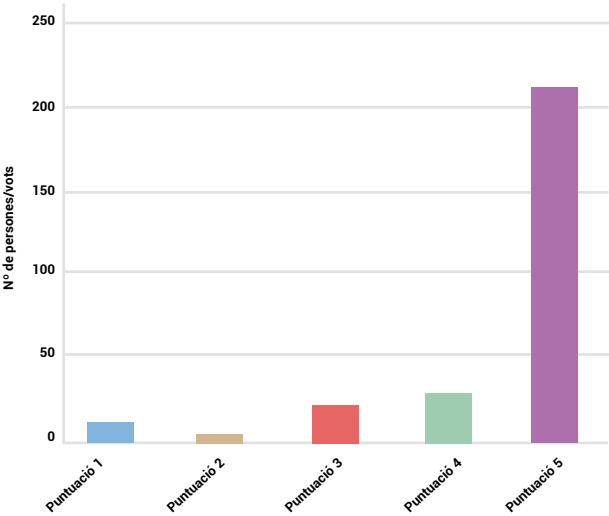
107 - Llei d'igualtat
42 - Clínica legal (CESIDA)
108 - Entitats Comunitàries i altres col·lectius
71 - Cap d'aquests
7 - Altres

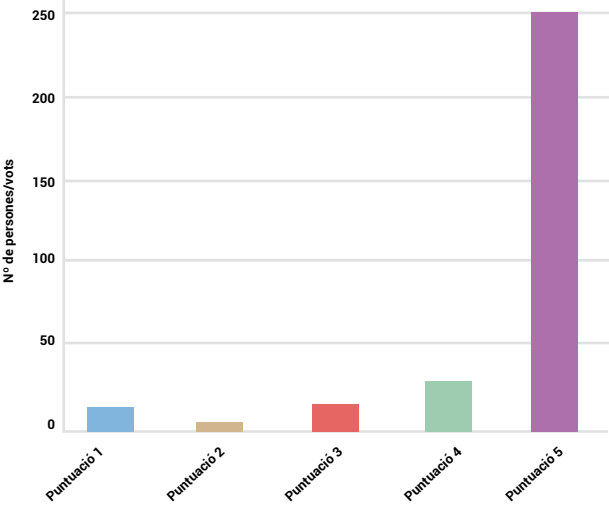
Quines polítiques públiques creus que s'haurien d'implementar?

(Valora de l'1 al 5 el grau d'importància sent 1 poc important i 5 molt important)

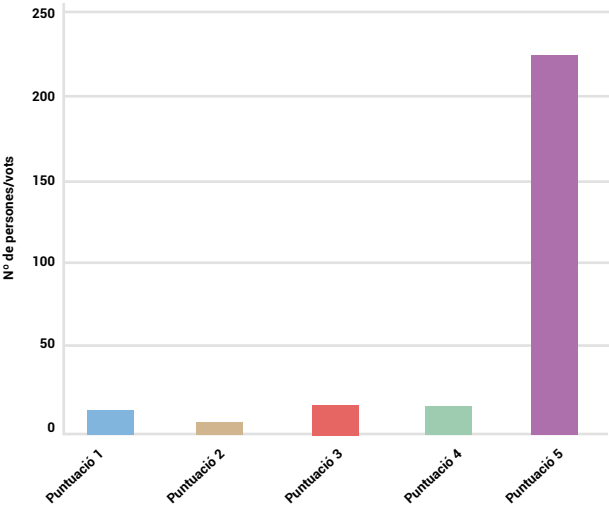
Acabar amb la discriminació en l'àmbit sanitari i social

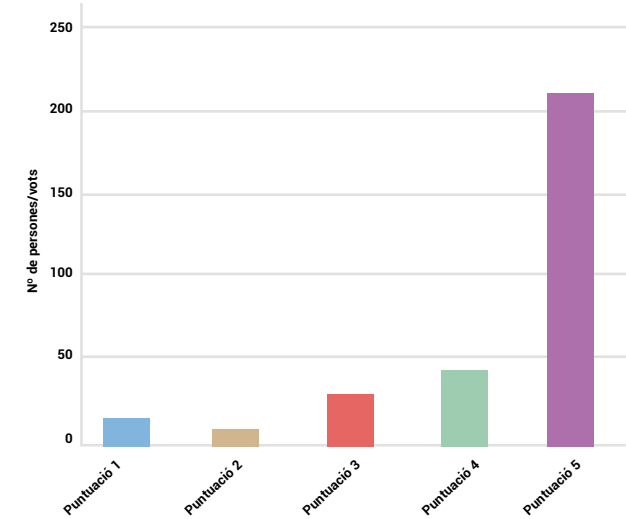
Garantir els drets sanitaris i reproductius (Accés a tractaments)

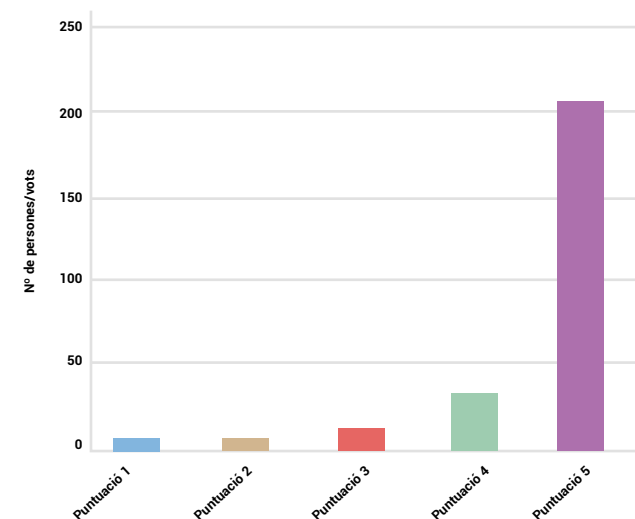
Acabar amb la discriminació en l'àmbit laboral

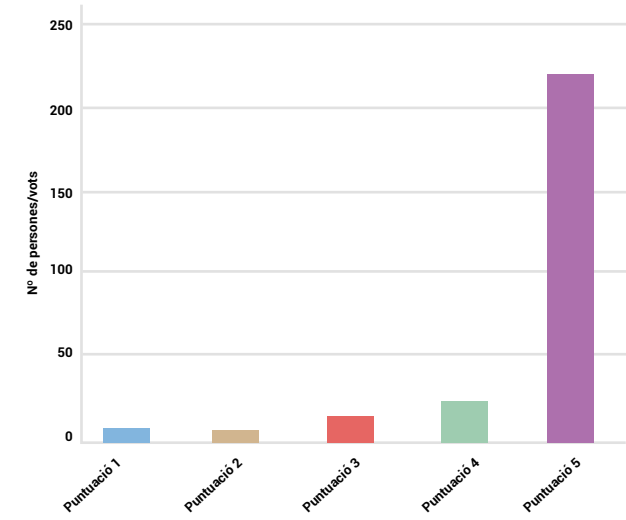
Acabar amb la discriminació en la prestació de serveis **financers i d'assegurances**

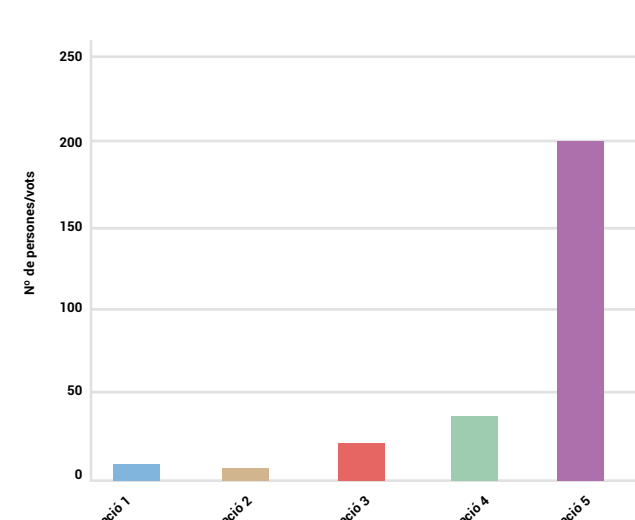
Promoció de les **entitats** que treballen en l'àmbit del VIH

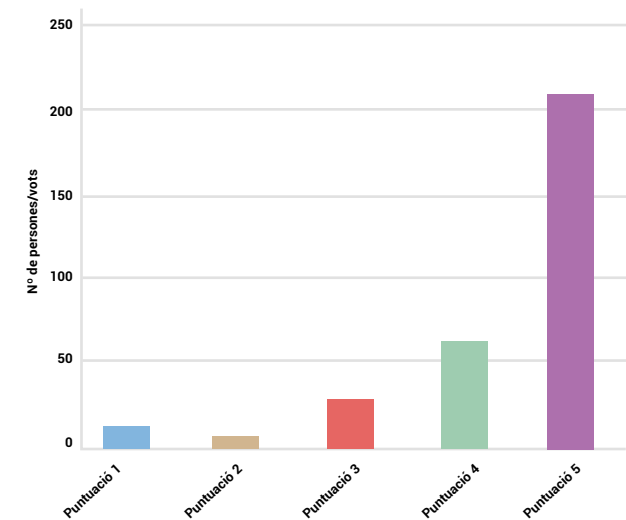
Crear programes educatius per a alumnes i professorat per fomentar **la diversitat i la no discriminació** per VIH/Sida

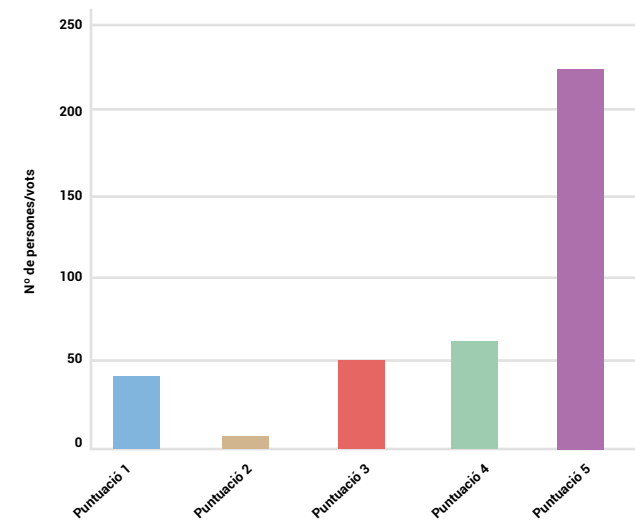
Promoció de l'**empoderament** de les persones amb VIH

Crear mecanismes de **detecció, denúncia i reparació** de situacions de discriminació

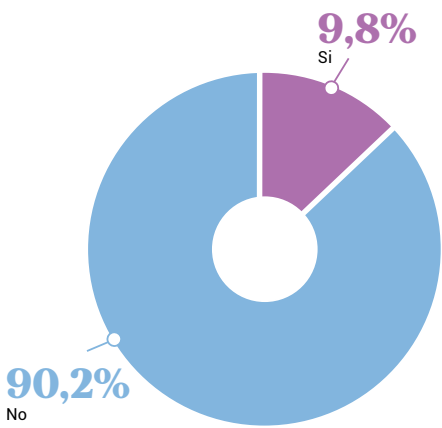

Dotació de **recursos econòmics per a polítiques públiques** de prevenció, detecció i per fer front a les situacions de discriminació a les persones amb VIH

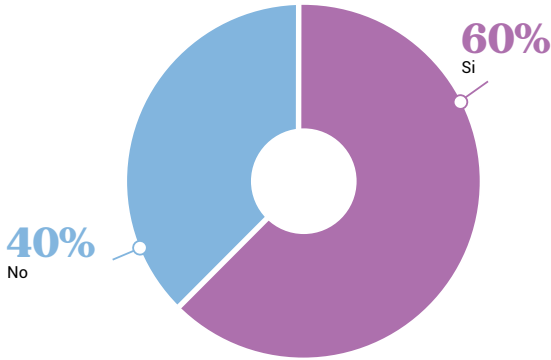
Has denunciat situacions de discriminació?

25 - Si
230 - No

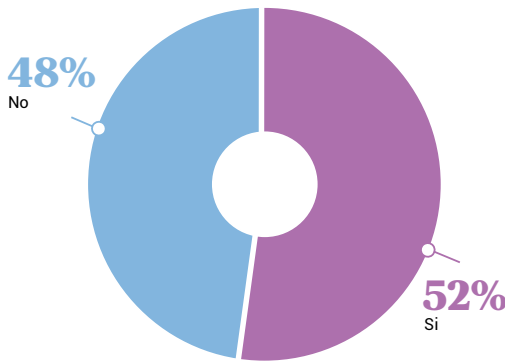
T'han atès correctament i t'han donat resposta?

15 - Si
10 - No

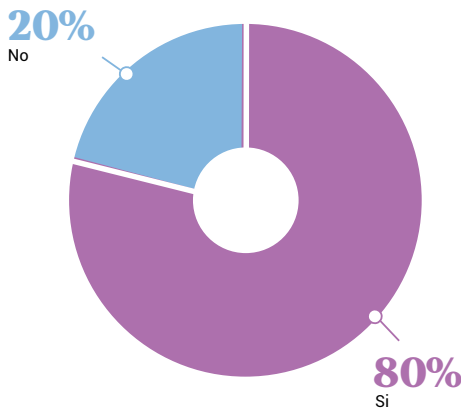
T'has sentit compresa i acompanyada?

13 - Si
12 - No

Han respectat la confidencialitat?

20 - Si
5 - No

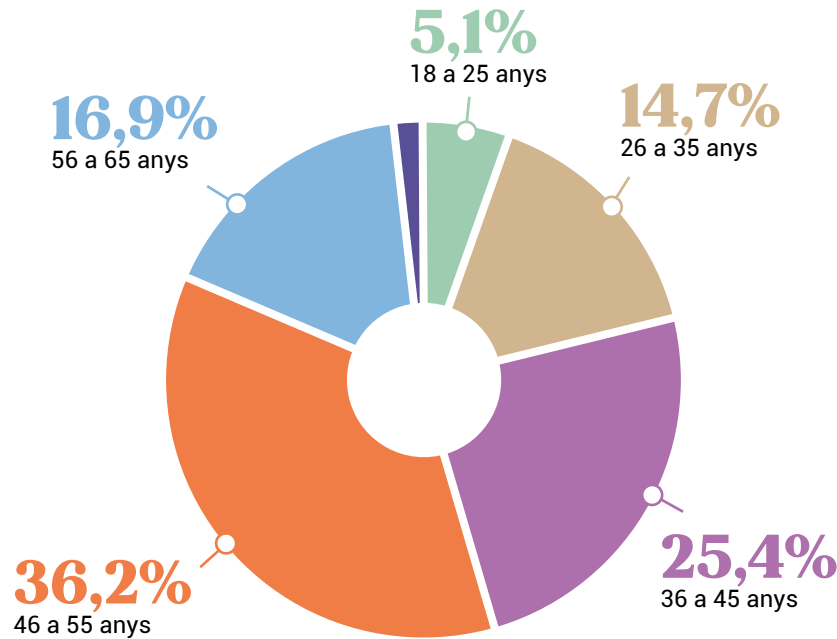

4.4. Anàlisi dels resultats a Barcelona

Total enquestes realitzades 177²

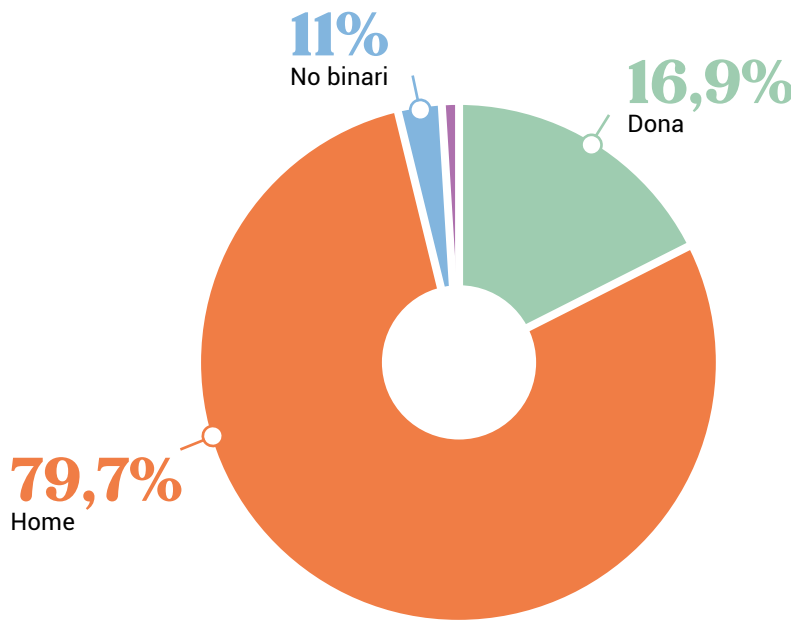
Edat

- 9 - 18 a 25 anys
- 26 - 26 a 35 anys
- 45 - 36 a 45 anys
- 64 - 46 a 55 anys
- 30 - 56 a 65 anys
- 3 - igual o més de 66 anys

Gènere

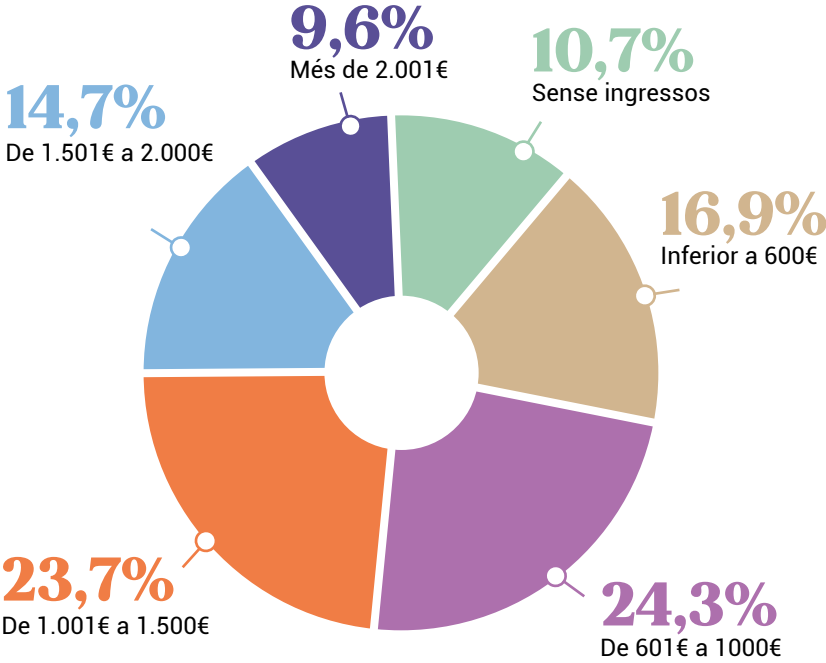
- 30 - Dona
- 141 - Home
- 5 - No binari
- 1 - Altres

2 - Les dades obtingudes son en un 95% de la ciutat de Barcelona. L'anàlisi es realitza de manera conjunta.

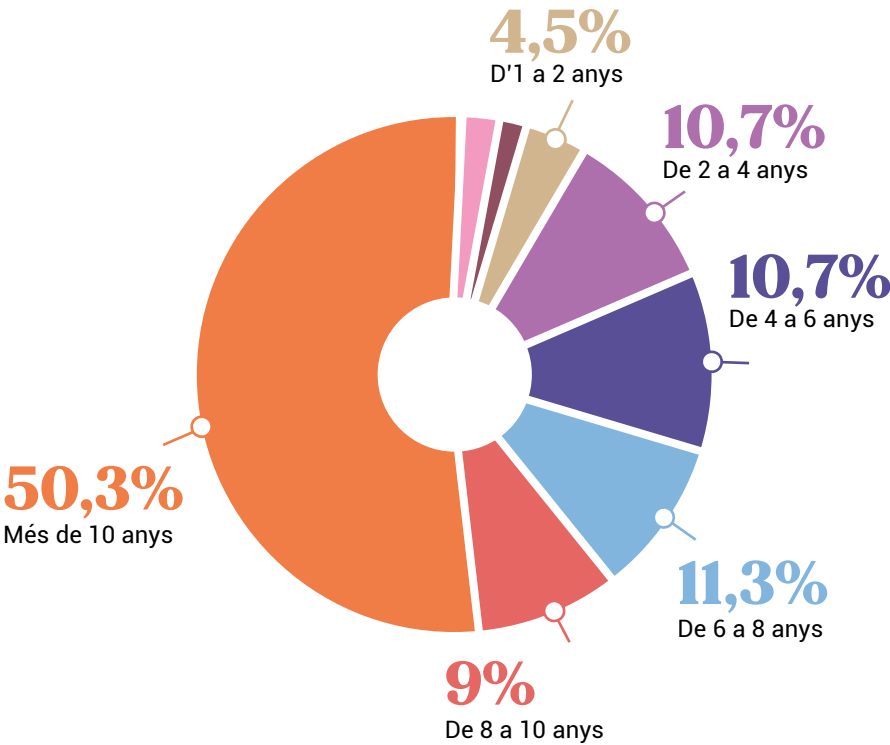
Ingressos mensuals

- 19 - Sense ingressos
- 30 - Inferior a 600€
- 43 - De 601€ a 1.000€
- 42 - De 1.001€ a 1.500€
- 26 - De 1.501€ a 2.000€
- 17 - Més de 2.001€

Quant temps fa que vius amb el diagnòstic del VIH?

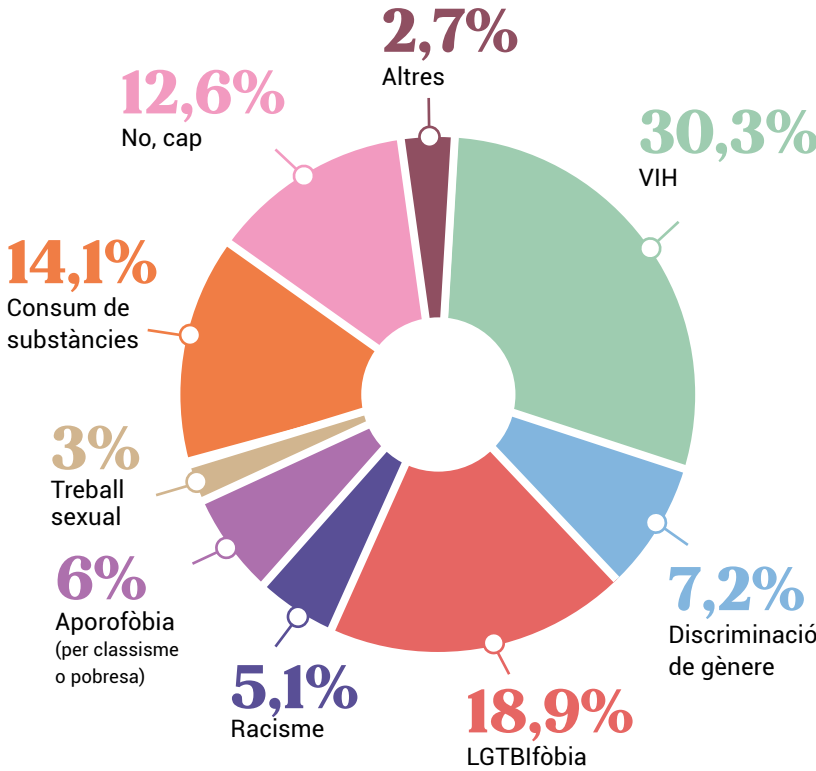
- 4 - Menys de 6 mesos
- 2 - De 6 mesos a 1 any
- 8 - D'1 a 2 anys
- 19 - De 2 a 4 anys
- 19 - De 4 a 6 anys
- 20 - De 6 a 8 anys
- 16 - De 8 a 10 anys
- 89 - Més de 10 anys

Has patit discriminació per alguna d'aquestes raons?

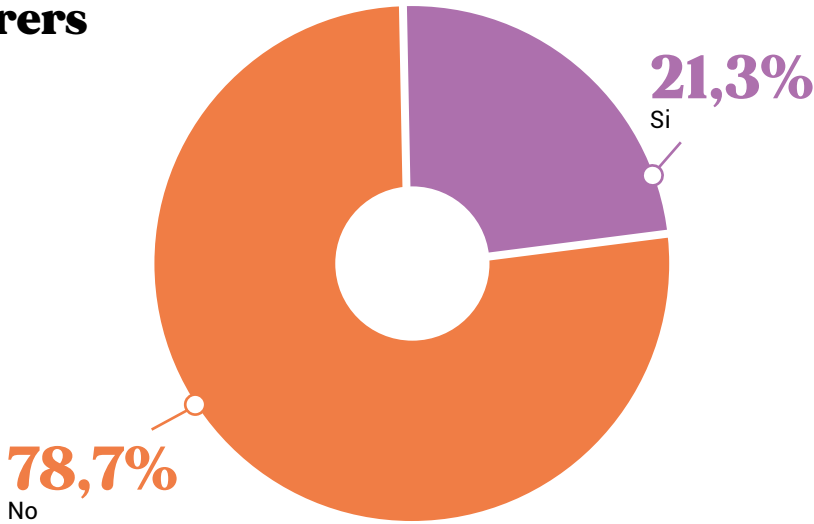
(Resposta múltiple)

- 101 - VIH
- 24 - Discriminació de gènere
- 63 - LGTBIfòbia
- 17 - Racisme
- 20 - Aporofòbia (per classisme o pobresa)
- 10 - Treball sexual
- 47 - Consum de substàncies
- 42 - No, cap
- 9 - Altres

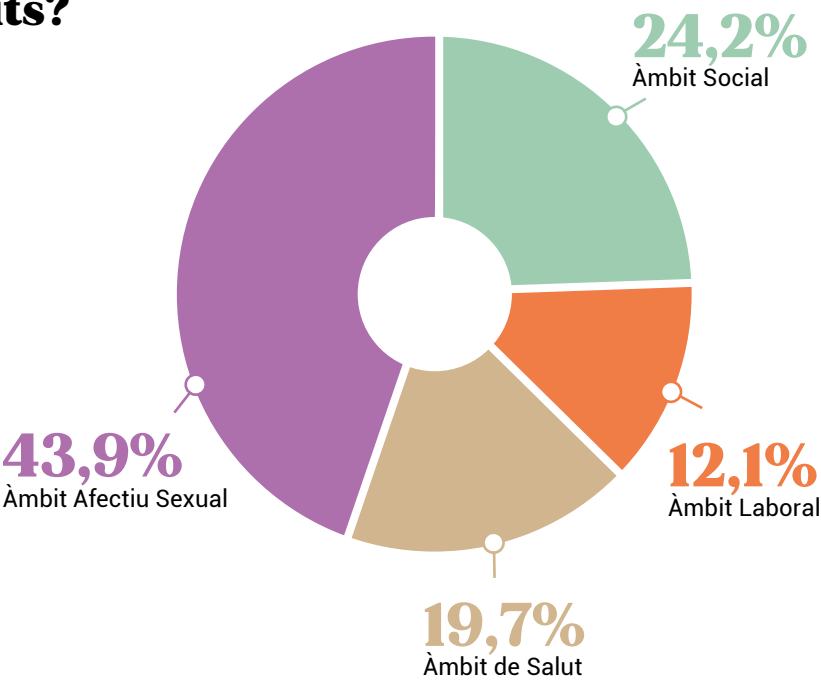
Ha patit alguna discriminació per tenir el VIH en els darrers dotze mesos?

- 50 - Si
- 127 - No

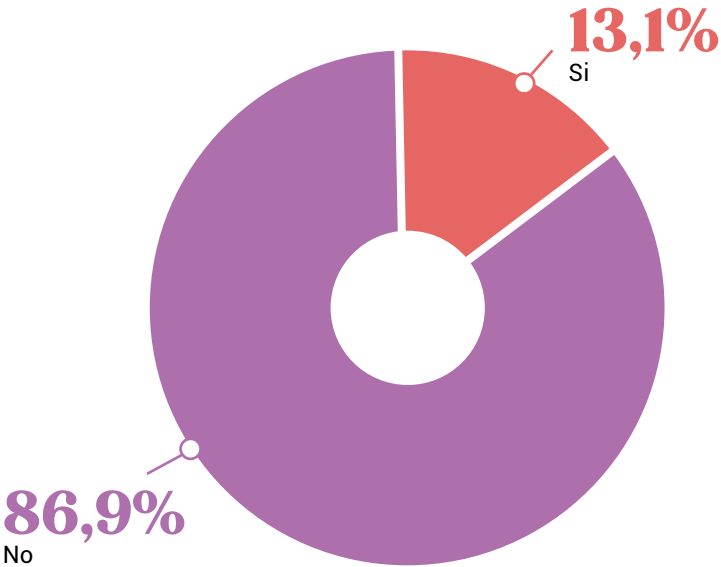
Si has respost que sí, en quins àmbits?
(Resposta múltiple)

- 16 Àmbit Social
- 8 - Àmbit Laboral
- 13 - Àmbit de Salut
- 0 - Àmbit Familiar i/o d'Amistats (Relacional)
- 29 - Àmbit Afectiu Sexual

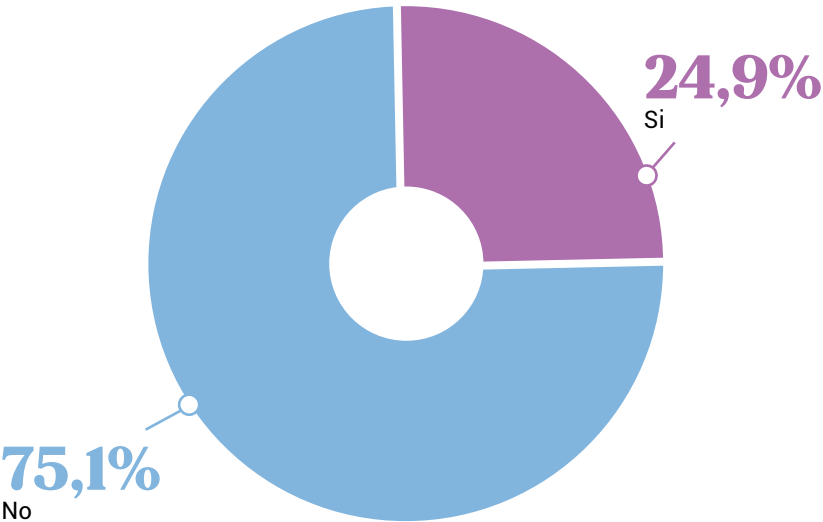
Has denunciat situacions de discriminació?

- 20 - Si
- 133 - No

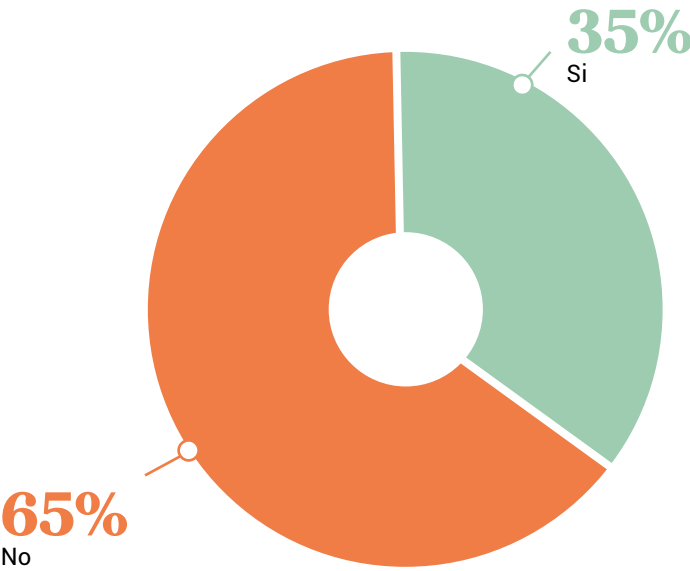
Coneixes el Pacte Social?

- 44 - Si
- 133 - No

Si has respost que sí, t'han atès correctament i t'han donat resposta?

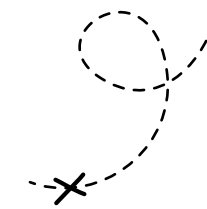
- 7 - Si
- 13 - No

“El 76% de la mostra manifesta haver patit discriminació per alguna de les raons plantejades en l'enquesta”

5. Conclusions

Més del 53% de les persones enquestades tenen edats superiors als 46 anys, fet que indica un **envelliment de les persones que viuen amb el VIH**, un possible eix de discriminació a tenir en compte i més tenint en compte les dificultats que pot tenir associades. Entre les dones aquest percentatge s'eleva fins a un 60% de les enquestades.

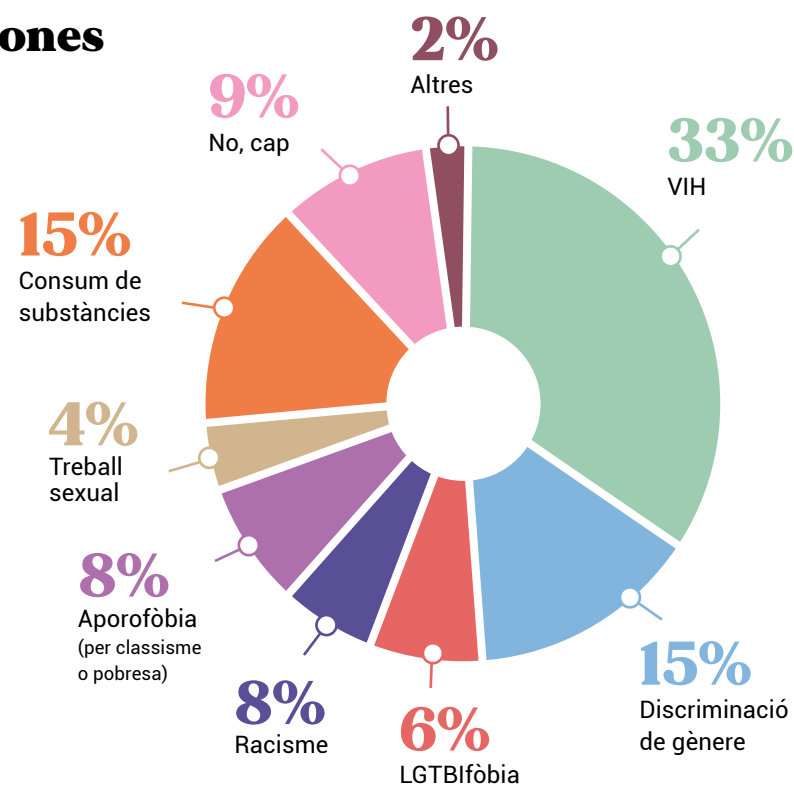
Un element que influeix de manera considerable en l'accés als recursos i que mostra en quina mesura les desigualtats són de caràcter estructural és la situació socioeconòmica de la mostra; **més del 37% de les persones que han respost l'enquesta tenen uns ingressos inferiors als 600 euros mensuals**. En el cas de les dones aquest percentatge arriba al 50%. A nivell de la província de Barcelona el percentatge de persones amb ingressos inferiors als 600 euros mensuals és d'un 27'6%.

S'observa una precarització de l'existència possiblement associada a una llarga trajectòria d'experiències estigmatitzants i discriminatòries que han suposat una ruptura en les seves trajectòries vitals i a menys oportunitats per a la recuperació. L'aïllament, les pèrdues, les dificultats en l'accés a formació i a l'àmbit laboral, així com la poca adequació dels recursos a les necessitats específiques de les persones amb VIH, donen lloc a aquesta precarització vital que també suposa una major vulnerabilitat respecte l'estigma i la discriminació. Encara més si tenim en compte que el 53% de les persones enquestades estan diagnosticades des de fa més de 10 anys (50'3% a la Barcelona província) i en el cas de les dones aquest percentatge s'eleva a un 64%. Aquest fet suposa un llarg recorregut de conviure amb el VIH i amb situacions d'estigma i discriminació.

El 76'8% de la mostra manifesta haver patit discriminació per alguna de les raons plantejades en l'enquesta, i d'aquestes (un 87'4% en el cas de Barcelona província), un 80'6% manifesta haver patit discriminació associada a més d'una qüestió, essent el 72'4% dels casos el VIH una d'aquestes.

El 83'9% de les dones enquestades manifesten haver patit discriminació per alguna de les qüestions preguntades. D'aquestes, el 72% manifesta més d'una raó de discriminació essent en el 55% dels casos el VIH una d'aquestes raons.

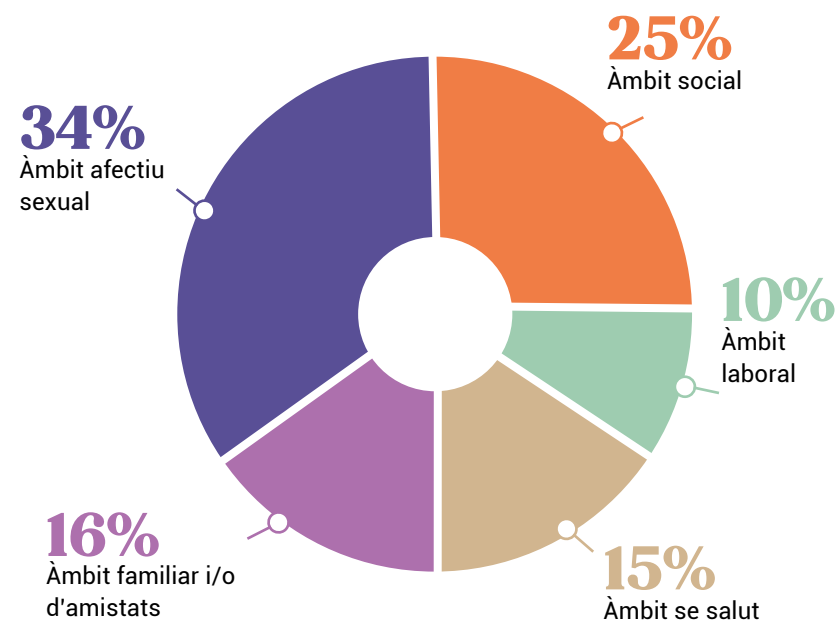
Discriminació dones

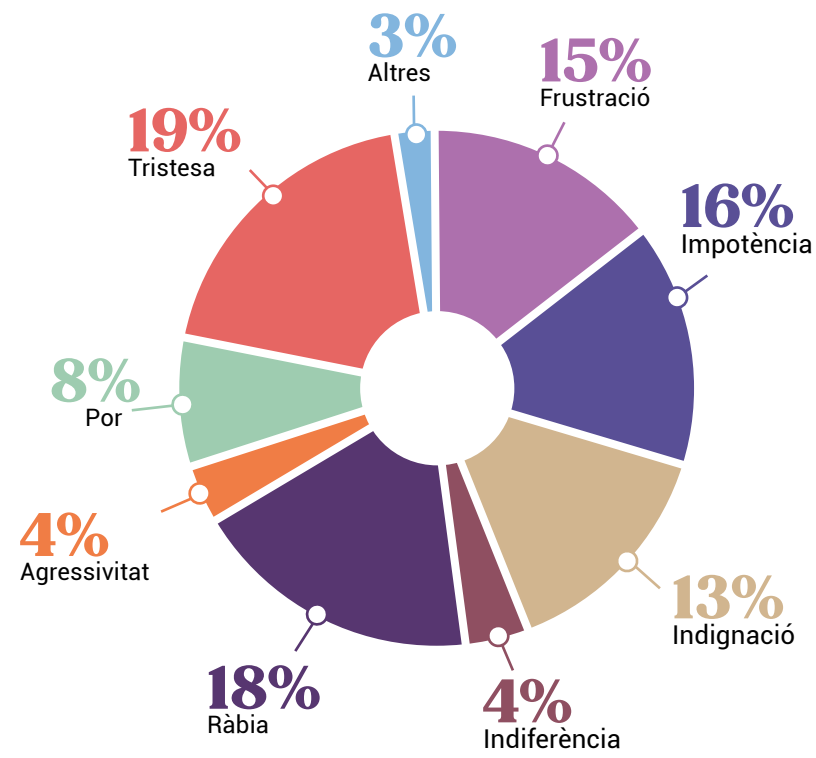
Un 27% de les persones enquestades afirmen haver patit alguna situació de discriminació durant el darrer any, destacant l'àmbit relacional com l'entorn on més situacions de discriminació es produeixen.

A Barcelona província el percentatge és del 21'3%. Aquest percentatge és similar entre dones i homes.

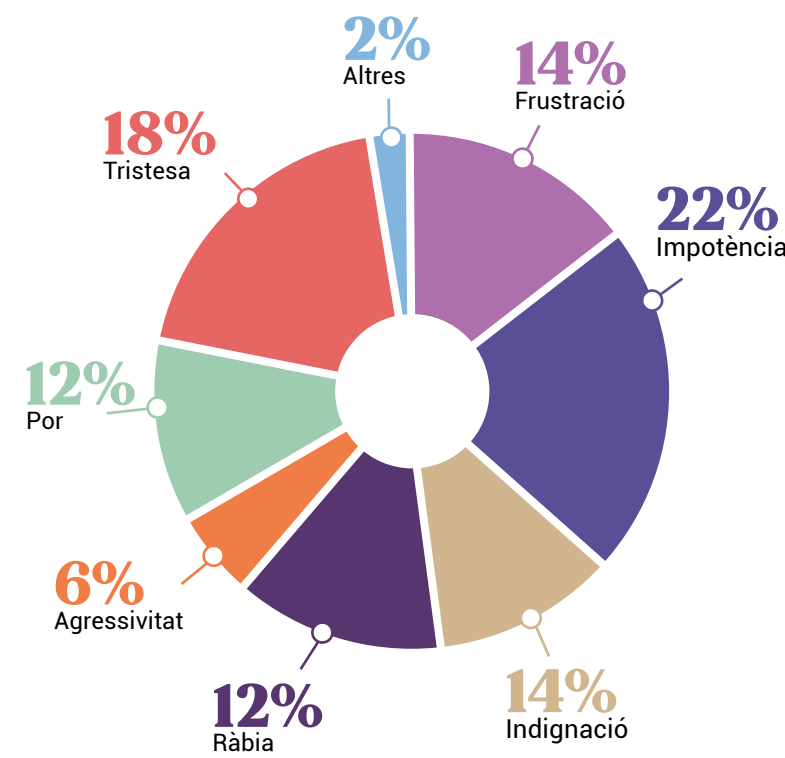
Àmbits de discriminació

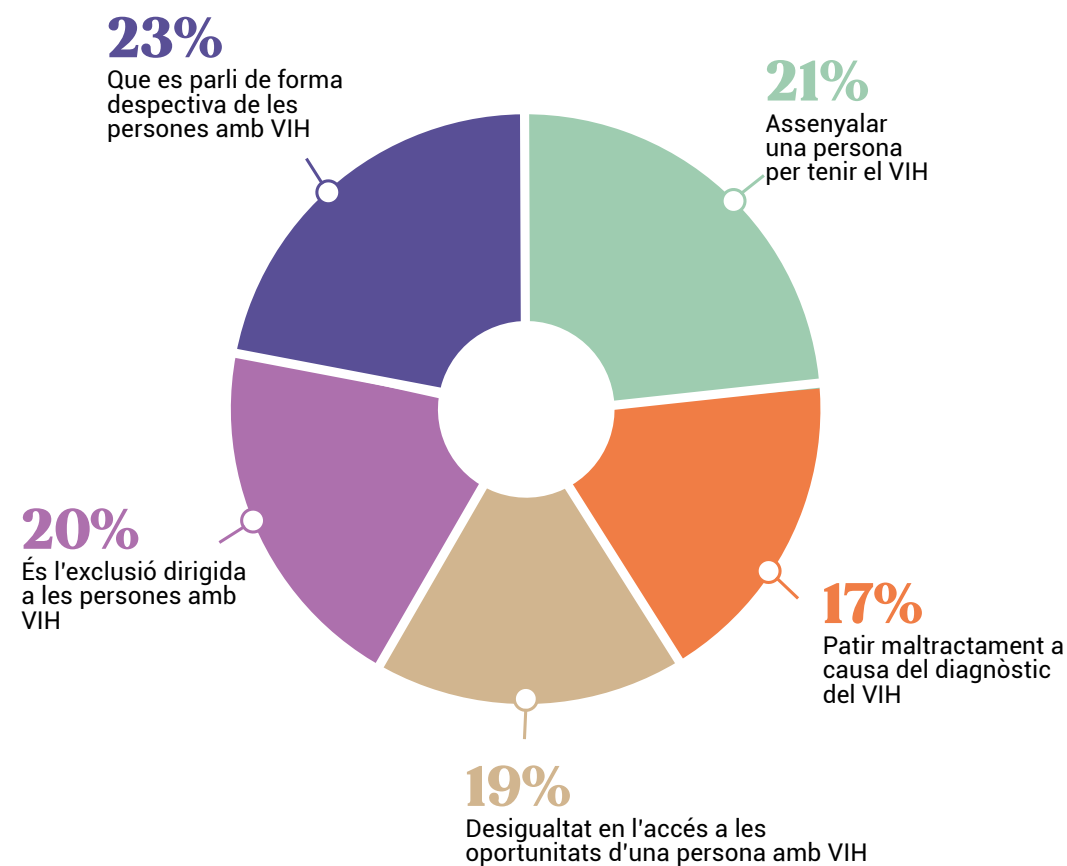
Les reaccions enfront l'estigma i la discriminació

Les reaccions enfront l'estigma i la discriminació en dones

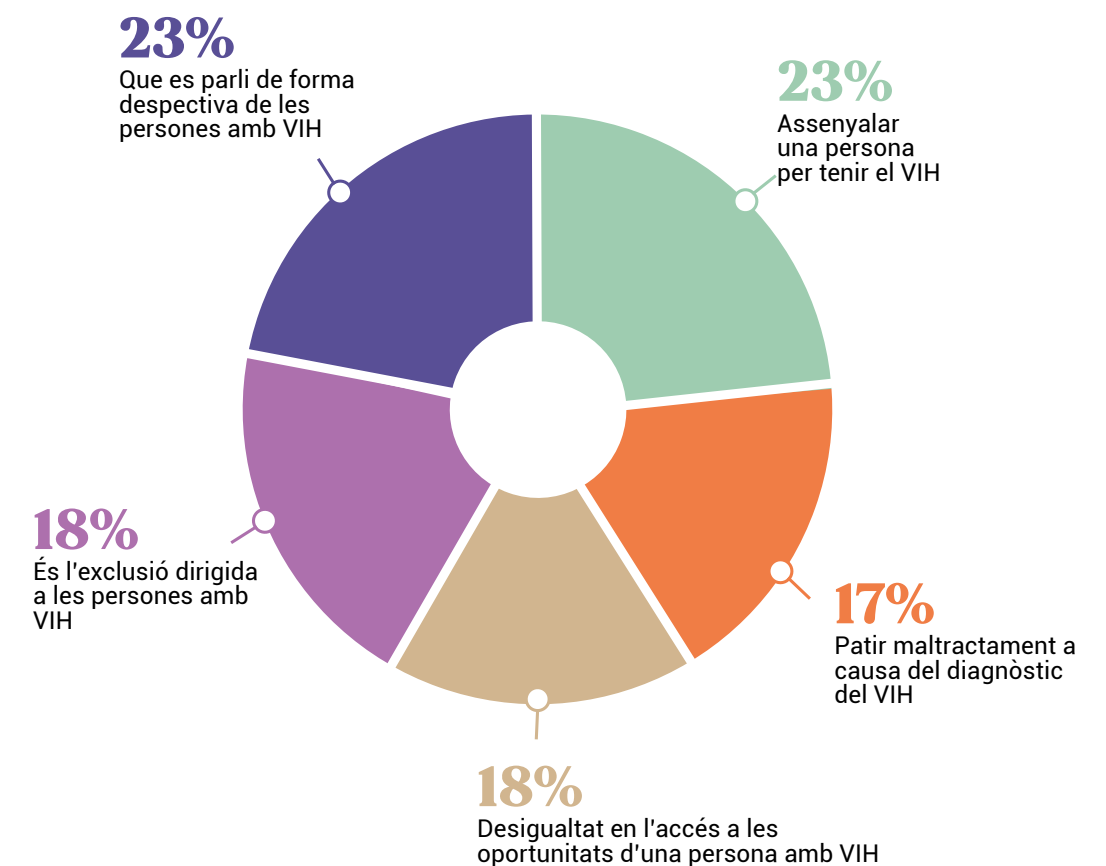

L'estigma i la discriminació generen en les persones que les pateixen reaccions emocionals intenses, destacant amb major freqüència la tristesa i la ràbia. En les dones les reaccions emocionals que apareixen amb més freqüència són la impotència i la tristesa. Aquest component emocional pot donar lloc a un patró de resposta individual enfront l'estigma i la discriminació. Alhora també ens pot donar indicis en relació al tipus d'estratègies que les persones enquestades manifesten com a més adequades enfront a la discriminació. Així, la majoria de les persones enquestades consideren molt important "ampliar els recursos d'informació, orientació i suport".

En relació a la concepció de les persones enquestades sobre què entén per discriminació, cal assenyalar que el 39% la vincula amb aspectes relacionats amb la vulneració de drets (desigualtats en l'accés i exclusió), mentre que el 41% la vincula a comportaments individualitzats (assenyalar i parlar despectivament).

Entre les dones el 36% vincula la discriminació amb aspectes relacionats amb la vulneració de drets mentre que un 46% la vincula a comportaments individualitzats.

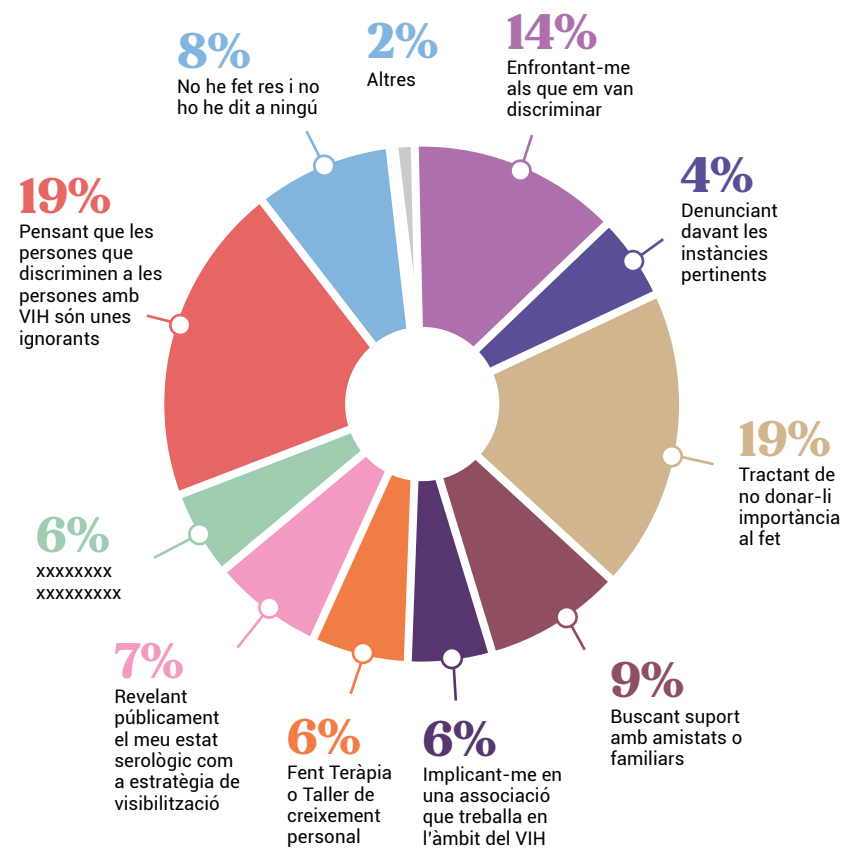
Les reaccions enfront a les situacions d'estigma i discriminació passen en la majoria dels casos (un 54%) per estratègies individuals per gestionar i afrontar el malestar i/o la violència generada per la situació (tractant de no donar-li importància al fet, buscant suport amb amistats o familiars, fent teràpies o tallers de creixement personal, pensant que les persones que discriminen a les persones amb VIH són unes ignorants...). El 30% plantegen estratègies dirigides a confrontar amb la situació de discriminació (enfrentant-me als que em van discriminar, denunciant davant les instàncies pertinents, buscant ajuda per a informar-me dels meus drets, revelant públicament el meu estat serològic com a estratègia de visibilització...).

En les dones cal destacar que el 19% manifesta "no haver fet res o no haver-li dit a ningú" enfront el 8% de la mostra total.

Seguint aquesta anàlisi és factible detectar que l'impacte respecte a la prioritització d'estratègies d'afrontament de la discriminació mitjançant accions individuals precisa complementar-se amb un abordatge col·lectiu, comunitari i integral per tal de garantir els drets de les persones amb VIH.

Es imprescindible destacar que el 90% de les persones enquestades no han denunciat les situacions de discriminació que han patit (un 86'9% entre les dades de la província de Barcelona).

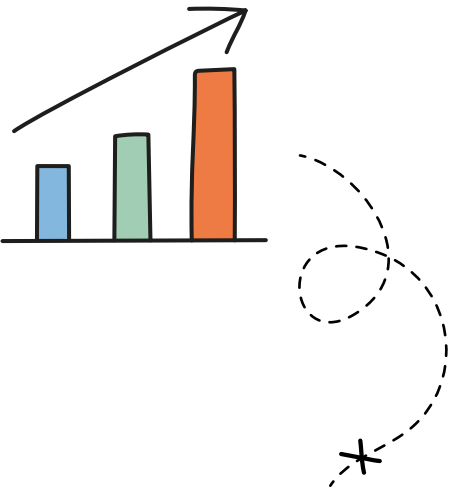
Afrontar situacions de estigma

Un 40% de les persones que sí que han denunciat no s'han sentit ateses correctament, especialment en el cas de les dones, entre les que el malestar s'eleva a un 66% dels casos en què sí que han denunciat. En les dades de la província de Barcelona aquest percentatge s'eleva al 65%. Un 30% de les persones que han denunciat afirmen que no se'ls ha respectat la confidencialitat.

Es urgent implementar mesures destinades a crear els mecanismes oportuns que possibilitin la detecció, denúncia i reparació de les situacions de discriminació, tenint en compte les desigualtats estructurals que donen lloc a la vulneració dels drets de les persones amb VIH de manera interseccionada amb altres eixos de vulnerabilitat. Tal com s'ha analitzat en el transcurs del present Informe, la perspectiva interseccional possibilita comprendre com l'estat serològic es troba travessat pel perfil sociodemogràfic, el gènere, l'edat, les condicions econòmiques, l'entorn afectiu i altres factors que poden generar o influir en diverses situacions de discriminació.

Alhora és imprescindible la sensibilització respecte la garantia de drets i la visibilització de les diverses situacions de discriminació que travessen a les persones amb VIH. Resulta rellevant que menys de la meitat de la mostra (un 42%) coneix els recursos de les entitats comunitàries per a fer front a les situacions de discriminació. Per tant, les estratègies comunitàries de sensibilització, informació i atenció resulten primordials en l'abordatge integral de la serofòbia, la discriminació i l'estigma associat. Aquesta necessitat es fa encara més evident si es tenen en compte les situacions de discriminació que pateixen les persones que es troben en situacions d'exclusió o vulnerabilitat social. En aquest sentit resulta indispensable posar en marxa mecanismes garantistes que possibilitin l'acompanyament d'aquestes persones en tot el procés de contenció emocional, denúncia, recuperació i reparació.

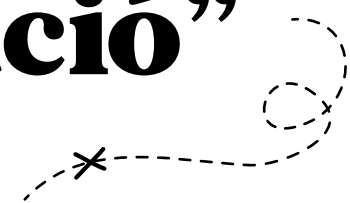

“Un 56% de les persones enquestades han patit discriminació a raó del VIH”

6. Titulars

Enquesta “VIH i discriminació”

Els resultats de l'Enquesta “**VIH i discriminació**” entre les persones amb VIH que viuen a Catalunya mostren que la discriminació continua sent una realitat en diferents àmbits. En total l'enquesta va obtenir 255 respostes, de les quals 74% pertanyen a homes, 22% a dones i un 2% a persones no binàries. Segons les darreres dades de 2019, es calcula que prop de **33.700** persones viuen amb VIH a Catalunya.

255
respostes

74% homes, **22%** Dones i **2%** Persones no binàries.

53%
de les persones
enquestades

fa més de deu anys que viuen amb el diagnòstic i en les dones aquest percentatge és del **64%**.

63%
de les persones
enquestades

viuen de forma autònoma, mentre que en les dones aquest percentatge baixa a un **55%**.

37%
de les persones
enquestades

té uns ingressos inferiors a 600 euros mensuals, mentre que en les dones aquest percentatge arriba al 50%

93%
de les persones
enquestades

han comunicat el seu diagnòstic almenys a una persona del seu entorn.

Àmbits
**laboral
i social**

Els àmbits on menys es comunica l'estatus serològic

56%
de les persones
enquestades

han patit discriminació a raó del VIH. De les situacions de discriminació patides, la més gran és per VIH (**56%**), seguida de per la de consum de substàncies (**28%**), de LGTBIfòbia (**32%** en homes) i per gènere en el **28%** de les dones.

**Discrimi-
nacions
múltiples**

En la majoria de casos les discriminacions són múltiples, pel que és necessari l'abordatge des de la interseccionalitat

69%
de les **dones**
enquestades

han patit discriminació per VIH i un **32%** han patit discriminació de gènere.

Només un
22%
de les persones
amb VIH

manifesten no haver patit cap tipus de situació de discriminació. Entre les dones el percentatge es redueix a un **16%**.

27%
de les persones
amb VIH

afirma haver patit discriminació per tenir el VIH en el darrer any. L'àmbit afectiu sexual és en el què les persones amb VIH afirmen haver patit més discriminacions en el darrer any (**55%**). Les dones també refereixen l'àmbit social com a font de discriminació en un **53%**. Necessitat d'abordar l'estigma i la discriminació en tots els àmbits, on l'educació sexual integral hi juga un paper fonamental.

80%
de les persones
enquestades

no coneix el Pacte Social contra l'estigma i la discriminació de les persones amb VIH aprovat el 2020 pel Govern de la Generalitat

90%
de les persones
enquestades

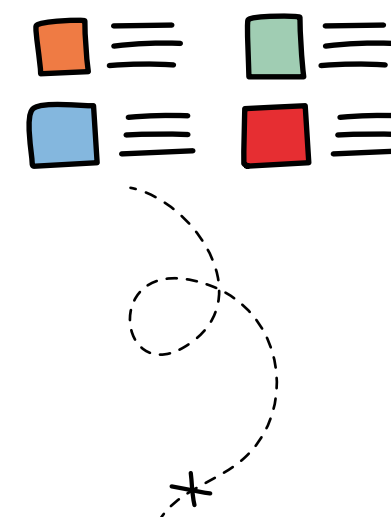
no han denunciat les situacions de discriminació que han patit.

40%
de les persones
enquestades

que sí que han denunciat no s'han sentit ateses correctament.

42%
de les persones
enquestades

coneix els recursos de les entitats comunitàries per a fer front a les situacions de discriminació.

“En la majoria de casos les discriminacions són múltiples, pel que és necessari l’abordatge des de la interseccionalitat”

7. Infografia

8. Entitats membre

[ABD Associació Benestar i Desenvolupament](#)

[Associació Comunitària Anti Sida de Girona ACAS](#)

[Actuavallès](#)

[AECS Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut](#)

[Fundació Àmbit Prevenció](#)

[Associació Antisida de Lleida](#)

[ARA Associació de Serveis i Formació Socioeducativa](#)

[Assexora'Tgn \(Associació Comunitària de Salut Sexual del Camp de Tarragona\)](#)

[Creación Positiva](#)

[ETIS Associació Equip de Treball sobre Immigració i Salut](#)

[FAS Fundació Autònoma Solidària](#)

[FSiC Fundació Salut i Comunitat](#)

[Gais Positius](#)

[GTT Grupo de Trabajo sobre Tratamientos del VIH](#)

[JIS Joves per la Igualtat i la Solidaritat](#)

[L'Associació Drets Sexuals i Reproductius](#)

[Metges Del Món](#)

[Sida Studi](#)

[Asociación Stop Sida](#)

Amb la col·laboració de

**Generalitat
de Catalunya**

**Diputació
Barcelona**

**Ajuntament
de Barcelona**